# GŁOS POMORSKI

**Nr. 146 — Rok 4.**

(GAZETA POMORSKA)

**Numer pojedyńczy 200.000 mk**

**Prenumerata miejscowa:** Przy odbiorze w ekspedycji **1,80 Złp.** w agenturach miejscowych miesięcznie **1,85 Złp.**, przez pocztę przy zamówieniu przez ekspedycję naszą **2,05 Złp.**, wprost na poczcie lub u listowego miesięcznie **2,13 Złp.**, dla W. M. Gdańska 2,5 Guld. Gd. — pod opaską w Polsce **3,50 Złp.**, do Gdańska 4.00 Guld. Gd., do Francji 18 fr., (z wysyłką co 2-gi dzień 14 fr). do Angiji 5 shil do Stanów Zjednoczonych 80 cent. W razie nieprzewidzianych wypadków, jak strejki, przeszkody techniczne i. t. d. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów, lub zwrotn prenumeraty.

Rachunek bieżący: **Bank Powiatowy Grudziądz, Bank Związku Spółek Zarobk., Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz, P. K. K P. Grudziądz.** — Konto czekowe: **Gdańsk nr. 2980.** Konto pocztowe: **Kasa Oszczędności,** Oddział w Poznaniu nr. **201 193.** Miejsce płatności wykonania Grudziądz.

**Ogłoszenia z Polski.** Wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łamowej 8 groszy w dziale reklamowym na stronie 1-3 łam. przed tekstem 60 groszy, wśród tekstu 35 groszy za tekstem 28 groszy, dla W. M. Gdańska wiersz m/m. 8-łam. w dziale ogł 0,10 Guld. Gd., wiersz m/m 3-łam. przed tekstem 0,66 Guld. Gd., w tekscie 0,40 Guld. Gd., za tekstem 0,31 Guld Gd., dla Niemiec dochodzi 50% nadwyżki, dla reszty zagranicy 100% nadwyżki. Za tłomaczenia 20 proc nadwyżki. — **Rachunki są natychmiast płatne. — Administracja nie przejmuje** odpowiedzialnosci za terminowe umieszczenia ogłoszeń.

Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem.
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południu.

**Redakcja i Administracja Groblowa 27/29.** | **Grudziądz,** czwartek dnia 26-go czerwca 1924. | Telefon nr. **50 i 51.**


# Ostatni dzień pobytu biskupów francuskich we Wielkopolsce.

**Poznań,** 24. 6. (Pat.) Dziś, ostatni dzień pobytu biskupi francuscy poświęcili zwiedzaniu Gniezna. O godzinie 8$^{30}$ ks. kardynał Dubois z ks. arcybiskupem Chollet udał się do Sercanek w Polskiej Wsi, w celu zwiedzenia szkoły żeńskiej. Ks. kardynał Dalbor wraz z pozostałymi biskupami francuskimi udał się samochodem na spotkanie ks. kardynała Dubois do Iwna, gdzie zwiedzono Dom Robotnika Polskiego. Biskupi francuscy przybyli do katedry w Gnieźnie o godzinie 11 minut 30. W przedsionku czekały kapituła, duchowieństwo gnieźnieńskie i zebrane tłumy wiernych. Chór odśpiewał „Bogarodzico", poczem udano się do grobu św. Wojciecha. Przemówi nie do biskupów francuskich wygłosił po łacinie ks. prałat Laubicz, Następnie biskupi francuscy udali się do Kórnika, gdzie hr. Zamoyski oprowadzał gości po zamku. Dziś wieczorem goście odjeżdżają do Katowic.

# Po konferencji premierów.

**Umowy Francji z Anglją, Belgją, Włochami, Polską i Czechosłowacją co do wzajemnego poparcia. — Niemcy muszą wykazać dobrą wolę.**

**Paryż,** 24. 6. (PAT.) W związku ze słowami, użytemi przez Herriota, że Mac Donald nie żądał od niego żadnych ofiar, „Petit Parisien" wnioskuje, że wszystkie gwarancje, jakich się domagał Herriot zostały przyjęte przez angielskiego premjera. Herriot domagał się, aby obecna kontrola wojskowa została utrzymana wraz z utrzymaniem przyczółków mostowych i liczy na to, że Anglja zatrzyma kontrolę na terytorjach przez nią obsadzonych. aż do chwili, gdy ta kontrola zostanie oddana Lidze Narodów. Dalej Herriot uważa za konieczne, aby koleje nadreńskie zostały oddane specjalnej kontroli celem zabezpieczenia wojsk okupacyjnych. Plan, który Herriot przedłożył Mac Donaldowi przewiduje szczególną umowę co do wzajemnego poparcia. Taka umowa, względnie takie umowy mają być zawarte między Anglją, Francją, Belgją, Włochami, Polską i Czechosłowacją. Układy te zostaną uzupełnione później, gdy Niemcy przystąpią do Ligi Narodów. Przewidziany pakt będzie dotyczył wzajemnego przyrzeczenia co do pomocy na wypadek wojny. Jako dalszy etap przewiduje Herriot zawarcie umów na szerokich podstawach dla wzajemnego poparcia. Umowy te mają być zawarte między szeregiem państw należących do Ligi Narodów. Te są zasady — pisze dziennik — których domaga się Herriot i przeciw którym Mac Donald nie podniósł żadnych zarzutów.

**Paryż,** 24. 6. (PAT.) Havas podaje, że Mac Donald i Herriot ustalili w Chequers tekst noty zbiorowej, która będzie niezwłocznie po uzyskaniu aprobaty ze strony Belgji wysłana do rządu Rzeszy. Nota domagać się będzie od kierowniczych czynników Rzeszy, aby o ile pragną wznowienia normalnych stosunków ze sojusznikami, okazali materjalne dowody swojej dobrej woli i dobrej wiary. Nota przypomina również z naciskiem, że warunkiem wznowienia tych stosunków jest konieczność odpowiedzi rządu Rzeszy przed dniem 30 czerwca na notę Konferencji Ambasadorów w sprawie rozbrojenia.

**Paryż,** 24. 6. (PAT.) Dzienniki donoszą, że Herriot nosi się z myślą zawarcia między Francją a Anglją, Włochami i Belgją paktu o nieagresji jak również paktu w sprawie wzajemnej pomocy, do którego miałyby również przystąpić Niemcy. Pakty te znajdowałyby się pod egidą Ligi Narodów. Jak donosi londyński korespondent „Petit Parisien", do pierwszego z tych paktów przyłączyłyby się Polska i Czechosłowacja.

**Paryż,** 24. 6. (PAT.) „New York Herald" donosi, że zaproszenie na międzynarodową konferencję w Londynie będzie wysłane prawdopodobnie także i do rządu sowietów.

**Paryż,** 24. 6. (PAT.) Wiadomość ze źródeł angielskich zawiadamia o zwołaniu z początkiem lipca do Paryża przygotowawczej konferencji dla sprawy uznania sowietów przez rząd francuski. Zwołanie podobnej konferencji według agencji Havasa nie zdaje się być dotychczas przewidziane. Niektóre koła polityczne utrzymują jednak, że uznanie sowietów de jure może być uważane za niezbyt odległe i że rokowania w tym względzie z Rosją mogą się niebawem rozpocząć.

**Paryż,** 24. 6. (PAT.) „New York Herald" donosi z Londynu, że Stany Zjedn. mają być zaproszone na konferencję międzysojuszniczą, która odbędzie się dnia 16 lipca br. w Londynie. Oficjalne jednak zaproszenie będzie wysłane do Waszyngtonu dopiero wtedy, gdy uzyska się pewność, że Stany Zjedn. zaproszenie to przyjmą.

# Herriot w Belgji.

**Herriot u króla. — Na wypadek napadu Niemiec jest pakt obrony. — Ministrowie belgijscy zadowoleni z rezultatów konferencji premierów.**

**Bruksela,** 24. 6. (PAT.) Przybył tu wczoraj po południu ze swem otoczeniem premjer francuski Herriot. Wkrótce po przybyciu został on przyjęty przez króla. Wieczorem ambasador francuski w Brukseli wydał na cześć Herriota obiad, w którym wzięli udział członkowie rządu belgijskiego. Oficjalne rozmowy rozpoczną się rano.

**Bruksela,** 24. 6. (PAT.) Herriot odbył konferencję z Theunisem i Hymansem.

**Bruksela,** 24. 6. (PAT.) „Independance Belge" ogłasza wywiad z Herriotem, który oświadczył, że w chwili obecnej na wypadek premedytowanego napadu Niemiec, zapewniony jest pakt obronny, który połączy Francję, Anglję i Belgję. Premjer zaznaczając, że przedstawi szczegóły, dotyczące projektu wzmiankowanego paktu ministrom belgijskim, powiedział, że uzyskał jaknajformalniejszą obietnicę Mac Donalda, że dziś tak samo, jak w r. 1914 w razie ataku ze strony Niemiec, Anglja stanie u boku Francji i Belgji.

**Bruksela,** 24. 6. (PAT.) Narady Herriota z Theunisem i Hymansem trwały przeszło godzinę. Herriot, opuszczając salę obrad oświadczył, że belgijscy koledzy byli bardzo zadowoleni z rezultatów rozmowy Herriota z Mac Donaldem w Chequers.

# Z Ligi Narodów.

**Genewa,** 24. 6. (Pat.) Minister Skrzyński wyjechał dziś do Warszawy aby złożyć rządowi sprawozdanie z przebiegu ostatniej sesji Rady Ligi Narodów. P. minister zatrzyma się we Wiedniu, gdzie porozumie się z delegatem polskim do rokowań z Niemcami, we czwartek zaś przybędzie do Warszawy.

**Genewa,** 24. 6. (Pat.) Minister pracy Godard zapewnił przedstawiciela agencji Havasa, że złożona dzisiaj deklaracja rządu francuskiego o 8-godzinnym dniu pracy stanowi wezwanie, skierowane do demokratycznych Niemiec, bardziej jeszcze niż do rządu niemieckiego. Francja spodziewa się, — oświadczył minister — że wezwanie to zostanie usłyszane i mieć będzie za skutek skłonienie Rzeszy do cofnięcia zarządzenia uprawniającego do przedłużenia dnia pracy. Rząd francuski wtedy dopiero zwróci się do izby o dokonanie ostatecznej ratyfikacji konwencji waszyngtońskiej.

**Min. reform rolnych w Poznaniu.**

**Poznań,** 24. 6. (PAT). Minister reform rolnych p. Ludkiewicz przybył dziś rano do Poznania celem inspekcji majątku okręgowego urzędu ziemskiego Białożywica, parcelowanego obecnie przez okręgowy urząd ziemski oraz majątków rządowych. Po dokonaniu objazdu powiatu Czarnkowskiego i przyjęciu delegacji zjainteresowanych p. minister złożył wizytę p. wojewodzie, poczem zwiedził okręgowy urząd ziemski i po otrzymaniu sprawozdania z działalności tego urzędu, udzielił audjencji.

# Około sprawy ubezpieczeń społecznych.

W palącej tej sprawie nadsyła nam poznański okręgowy związek pracodawców zawiadomienie, które dla informacji podajemy na razie bez żadnych dalszych uwag. Czytamy tam:

„Od szeregu miesięcy ubiegają się zrzeszenia gospodarcze i zawodowe pracodawców o zmianę rozporządzeń dotyczących ubezpieczeń społecznych, obowiązujących na terenie b. dz. pruskiej. W szczególności chodzi o ubezpieczenie od wypadków, ubezp. od niemocy (inwalidztwa i na starość oraz o ubezpieczenie urzędników prywatnych.

Zabiegi związków idą w kierunku złagodzenia ciężarów, jakie nakładają wygórowane składki ubezpieczeniowe- które w niejednych wypadkach przewyższają kilkakrotnie składki płacone za te same ubezpieczenia przed wojną .

Okręgowy związek pracodawców w Poznaniu jako czołowa organizacja pracodawców na Województwo poznańskie wniósł stosowne memorjały do poszczególnych ministerstw przedkładając swe dezyderaty, prosząc jednocześnie o rychłe załatwienie, ponieważ stopniowe spotęgowanie się przesilenia przemysłowego znajduje w niesprawiedliwem i nieracjonalnem obciążeniu produkcji składkami ubezpieczeniowemi dosadny współczynnik, który należy bez zwłoki usunąć mianowicie wydaniem takiego rozporządzenia- które nie naruszy ustawy ubezp. ale w rezultacie odejmie haracz płacony kosztem produkcji i to w okresie sanacyjnym, w którym winno się unikać wszelkich ciężarów dających się łatwo odroczyć na lepszy ku temu moment.

Władze centralne pokryły utartym zwyczajem podniesiony głos przemysłu milczeniem a w najlepszym wypadku dano obietnicę rozpatrzenia sprawy. Mimo takiego stanowiska władz odnieść było można wrażenie, że Rząd kwestją tą jednakże się zainteresował i słuszność postulatów przemysłu uznał. Do takiego mniemania upoważniło nas okolicznościowe wyrażenie się Rządu, iż niebawem i przychylnie załatwi podane wnioski.

Tymczasem przekonać się można, że co innego są słowa mężów stanu wypowiedziane publicznie a co innego głosi załatwienie merytoryczne.

W dowód powyższego przytoczyć nam wypada przykłady ilustrujące rozumowanie władz co do obciążenia produkcji i ubezpiecz. od nadmiernych świadczeń a mianowicie:

a) Nie można chyba uznać dobrej woli władz do złagodzenia trudnej sytuacji, jeśli w ubezpieczeniu inwalidzkiem — jak o tem głosi najnowszy projekt przyszłego rozporządzenia — zatrzymuje się bez zmiany wysokość składek z rozpiętością na poszczególne klasy od 40—120 groszy co stanowi zwiększenie ciężaru, dochodzącego do 104 proc w stosunku do świadczeń tego rodzaju przed wojną. Zmianę zaś dotychczasowej rozpiętości grup zarobkowych na 500 do 1100 złotych rocznego dochodu czyni tak minimalne udogodnienia, że nie warto o tem wspomnieć, bo nikła tylko część ubezpieczonych będzie przesunięta do niższych klas a większość ubezpieczonych zostanie w najwyższej klasie, gdyż już same zarobki taryfowe przekraczają w województwie poznańskiem 1100. złotych rocznie a co dopiero mówić o zarobkach rzeczywistych.

Wobec tego byłaby proporcjonalna rozpiętość na odnośne pięć klas od 550 do 1500 zł. najwłaściwsza a utrzymanie składek w wysokości składek przedwojennych winno przy daleko idącem zastosowaniu zasady oszczędnościowej w zupełności wystarczyć.

b) Drugi dowód, to projekt rozporządzenia o ubezpieczeniu urzędników prywatnych. W tym oto projekcie nietylko, że nie obniża się dotychczasowych składek- lecz z bezprzykładną ignorancją powiększa się 5 krotnie składki obecne. Czyni się to w ten sposób, że dotychczasową rozpiętość dochodu rocznego z 170 zł. do 1470 zł. zmienia się na 700 do 6100 zł. a składki obecne z 0,90 do 9 złotych (do których dochodzi 20 proc. dodatku drożyźnianego) zmienią się na 5 zł. do 45,80 zł. Tym sposobem zamiast ulgi składkowej dozna olbrzymia część ubezpieczonych znacznego podwyższenia składek miesięcznych.

Wogóle projekt ten ignoruje wszelkie dotychczasowe dowodzenia o trudnem położeniu przemysłu, handlu i ubezpieczonych i wbrew obietnicom rządowym przyjścia ogółowi w pomoc przez złagodzenie ciężarów ubezpieczeniowych stwarza się nowe dotkliwsze ciężary.

O ile więc tak jeden jak drugi projekt rozporządzenia miałyby w obecnem swem brzmieniu stać się rozporządzeniami obowiązującemi, musi ogół wielkopolski uważać tego rodzaju poczynania Rządu za prowokację eksperymentalną i dziś już można przewidzieć, iż odniesie niezawodnie ten skutek, że z konieczności pozamyka się wszystkie warsztaty pracy. Będzie to prawdopodobnie jedyny środek, aby Rząd wreszcie zechciał zrozumieć, iż nie można ignorować szarego życia codziennego i uparcie być zapatrzonym w paraklektyczne idee.

Uszczęśliwianie społeczeństwa bez właściwego i zdrowego podkładu ekonomicznego (wysoki poziom produkcji) musi się wkońcu stać zabójstwem z zasadzki. W okresie ewolucyjnym mniej teorji a więcej patrzeć na kształtowanie się codziennego życia praktycznego, niechaj będzie zasadą wszystkich projektodawców.

Te kilka słów niechaj dadzą bodźca panom posłom do natychmiastowej interwencji tam gdzie należy, aby projekt rozporządzeń, o których mówiono powyżej, doznały radykalnej przemiany.

# Pan Prezydent Rzeczypospolitej w Grudziadzu.

## *Do mieszkańców miasta Grudziądza!*

***Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Stanisław Wojciechowski opuszczając Grudziądz, polecił mi podziękować wszystkim mieszkańcom naszego miasta za przyjęcie, jakiego doznał podczas Swego dwudniowego u nas pobytu.***

***Miło mi jest podać powyższe do wiadomości wszystkich mieszkańców miasta Grudziądza.***

***PREZYDENT MIASTA***
***J. Włodek.***

---

### Pan Prezydent w „Drukarni Pomorskiej".

II.

Poczęło się ściemniać, gdy p. Prezydent wchodził do zabudowań fabrycznych, które swa wielkością i rozmaitością nader żywo zainteresowały p. Prezydenta — jak wiadomo — swego czasu pracującego w przemyśle graficznym.

Zwiedzanie rozpoczął P. Prezydent od zecerni, której wielkość i jasne oświetlenie nader miłe na Niego zrobiło wrażenie. Podchodził do poszczególnych pudeł, przeglądał układ pisma, wypytywał o warunki pracy poszczególnych pracowników, przypominając im, że zna się na drukarstwie.

Szczególnie zajął P. Prezydenta wycisk matryc na automatycznej prasie (kalandrze), który właśnie wykonywano celem przesłania do stereotypji.

Po zwiedzeniu zecerni przeszedł P. Prezydent do linotyp , przy których z zainteresowaniem śledził szybkość maszynowego zestawu.

Przeszedłszy na III piętro udał się do sali maszyn pospiesznych i do introligatorni, gdzie praca wrzała w najlepsze. System maszyn pospiesznych i podwójnych (szczególnie automatyczna maszyna do składania arkuszu „Rotari") zainteresowały go, a szereg pytań zadawanych, wykazywał, że mają pracownicy przed sobą fachowca, fakt, który tem milej odczuwali zecerzy i maszyniści drukarscy. Ta znajomość tem bardziej uwydatniała się, gdy zoczył w salach parterowych — maszyny rotacyjne (dwie olbrzymie o 32 str. i dwie mniejsze o 4 stronach). I tu praca była w pełnym biegu, a P.Prezydent śledził z zainteresowaniem techniczne różnice między 32-stronnemi bez tasiemek i z tasiemkami. Pierwszy maszynista p. Kaszewski wręczył przy tej sposobności ozdobny osobny numer „Głosu Pomorskiego", za który p. Prezydent uprzejmie podziękował. Stereotypja nasza z automatycznem wylewem do odlewów płyt rotacyjnych była również przedmiotem żywego zainteresowania. I tu z zajęciem, zadając szereg pytań, śledził proces odlewania płyt, krajanie ich na elektrycznej pile i następnego obrabiania.

Po zwiedzeniu technicznej części zakładu wstąpił P. Prezydent na chwilę do pokojów redakcyjnych, gdzie imieniem współpracowników redakcyjnych powitał Dostojnego Gościa p. red. Dąbkowski.

Rzuciwszy w końcu okiem na pakownię, przeszedł P. Prezydent ze świtą na chwil kilka do gabinetu p. dyr. Poszwińskiego. Tu z zainteresowaniem czytał „Głos Pom"., oraz przeglądał „Świat i Prawdę", którego wydawcą p. Gątkowskim z Nowej Wsi żywo się zainteresował, podpisując się następnie do księgi pamiątkowej.

Czas odjazdu się zbliżał. Burza przeszła, deszcz atoli lał jeszcze. Obowiązek nakazywał P. Prezydentowi wyjazd do dalszych warsztatów pracy. Wśród ponownych okrzyków rozradowanych pracowników i współpracowniczek obrzucających P. Prezydenta żywym kwieciem, odprowadził Go dyr. Poszwiński do automobilu, gdzie P. Prezydent uściskiem dłoni pożegnał się z nim ukłonem na wszystkie strony żegnając równocześnie wszystkich pracowników, wnoszących entuzjastyczne okrzyki „Niech żyje!"

### W POMORSKICH ZAKŁ. KOSZYKARSKICH.

Dzisiaj rano o godz. 8,10 P. Prezydent zwiedził w myśl danego przyrzeczenia na audjencji Pomorskie Zakłady Koszykarskie Zw. Inwal. Woj. Rzp. Koła Grudziądz, przy ul. Sienkiewicza.

Przy bramie zakładu powitał P. Prezydenta kierownik zakładu p. Stanisław Kwiatkowski, dziękując w imieniu pracujących inwalidów za zaszczytne odwiedziny. P. Prezydent bardzo zainteresował się powstaniem zakładu i szczegółowo dopytywał się o kapitał zakładowy oraz inne szczegóły, tyczące się rozwoju tej inwalidzkiej wytwórni.

### W ZAKŁADACH GRAFICZNYCW KULERSKIEGO.

Na wstępie wita Pana Pezydenta pani Kulerska. W imieniu zebranych na zjazd członków PSL. przemawia p. red. Wasilewski.

Potem zabrał głos p. redaktor Wasilewski, witając dostojnego gościa.

Imieniem redakcji przemawiał senjor redaktorów pomorskich p. red. Rakowski. Oprowadzał P. Prezydenta po zakładach i udzielał mu wszelkich objaśnień dyr. Grobelny.

Pan Prezydent interesował się żywo zakładami zadając pytania.

Wreszcie p. naucz. Zawodziński przyprowadził dzieci ze szkoły tuszewskiej.

### W CENTR. SZKOLE KAWALERJI.

Po zwiedzeniu zakładów graficznych p. Kulerskiego w Tuszewie, udał się P. Prezydent do koszar Centr. Szkoły Kawalerji przy ul. Radzyńskiej.

Na placu ćwiczeń Centr. Szkoły Kawalerji odbyły się pod kierownictwem insp. jazdy ppłk. Dobrzańskiego popisy i ćwiczenia kawalerji, które wykazały nadzwyczajną brawurę i wyszkolenie jeźdźców.

### OBIAD W 64 P. P.

Następnie P. Prezydent zwiedził koszary 64 pp. gdzie na cześć Dostojnego Gościa wydano obiad żołnierski. Specjalnie w sztandary pułkowe przybrany namiot Prezydentowski był ustawiony na podwórzu koszarowem.

Każda z formacji wojskowych była zastąpiona przez 100 żołnierzy. Oprócz tego zaproszeni byli harcerze, wojacy i powstańcy., Sokół i reprezentanci władz administracyjnych oraz duchowieństwa.

Przy wielkich stołach podano b. smacznie przyrządzony obiad żołnierski.

Organizacja przyjęcia była b. sprawna oraz punktualna. Na końcu nastąpiło wspólne zdjęcie przez Pacera całej grupy z P. Prezydentem.

### W teatrze.

O godz. 9.45 przybył automobilem Pan Prezyden Rzeczypospolitej do teatru.

Przez nadzwyczaj gustownie przystrojoną i ślicznie różnokolorowemi światłami ozdobioną bramę wszedł Prezydent Rzeczypospolitej do teatru po kurytarzach wysłanych dywanami.

Widownia teatru tonęła wprost w zieleni i powodzi rzęsistego światła.

Loża Pana Prezydenta, okolona girlandą świateł i zieleni, wyglądała bardzo gustownie.

Pan Prezydent wchodzi do loży — orkiestra gra hymn narodowy. Chwila podniosła. Wszyscy prężą się; jakiś wiew dostojeństwa chwili i powagi przebiega serca i dusze zebranych.

Koniec. Swiatła gasną. Kurtyna idzie w górę; odsłania się krajobraz, przesycony słońcem i pogodą o dalekich perspektywach i głębi. „Krakowiacy i Górale" wnoszą na scenę zapał, jakiś nastrój swojskości i szczerego sentymentu. Artyści starali się grać jak najlepiej, wkładając swe usiłowania i starania w wydobycie jak najwierniejszej prawdy i artystycznej harmonji.

Jak nas z kompetentnych źródeł informują, Panu Prezydentowi podobało się przedstawienie bardzo, zwłaszcza, że treść sztuki wzięta jest z motywów ludowych i narodowych, w których Pan Prezydent szczególnie się lubuje.

W środku przedstawienia jeden z artystów wplótł w kuplet strofkę, w której maluje radość mieszkańców Grudziądza z powodu przybycia Prezydenta Rzplitej.

Zerwała się burza wiwatów i entuzjastycznych okrzyków na cześć Dostojnego Gościa.

Przy końcu owego kupletu artysta pomieniony zepsuł efekt, wplatając zwrotkę o stosunkach, panujących w Miejskiej Komisji Teatralnej.

Artyści mogli i powinni byli przedłożyć swe postulaty Panu Prezydentowi, ale należało to uczynić w sposób programem przewidziany, ale nie trącać dysonansem na przedstawieniu.

Po przedstawieniu zeszedł Prezydent na dół, gdzie rozmawiał z obecnymi.

### W OGRODZIE „TIVOLI".

Po przedstawieniu P. Prezydent bawił blisko godzinę w ogrodzie „Tivoli" rozmawiając dłuższy czas z przedstawicielami społeczeństwa. M. i. również poświęcił dłuższy czas do rozmowy z p. dyr. Poszwińskim (Druk. Pom.) oraz oraz z reprezentantami władz i towarzystw.

### ROZMOWA P. PREZ. Z PRZEDSTAWICIELAMI ZJEDN. ZW. PRAC.

Na poniedziałkowem posłuchaniu w ratuszu przyjmował P. Prezydent również hołd od delegacji Zjedn. Zw. Prac. Prz. Handlu i Sam. i to od pp. sekr. gen. Pałędzkiego, urz. bank. Kożuchowskiego i urz. cyw.-wojsk. Czajki.

Wczoraj wieczorem w ogrodzie „Tivoli" P. Prezydentowi przedstawił p. Prez. Włodek jako młodego działacza z G. Śląska p. Pałędzkiego, sekr. gen. Zjedn. Zw. Prac. P. Prezydent, posiadający b. dobrą pamięć wspomniał na wstępie, że już w dniu poprzednim był mu p. P. przedstawiony, później dopytywał się o różnych sprawach związkowych.

Oprócz tego przedstawiono p. Prezydentowi skarbnika Zarz. Okręg. tegoż związku p. Kożuchowskiego, działacza społecznego z czasów rosyjskiej emigracji przymusowej, kiedy to wspólnie z śp. braćmi Lutosławskimi formował p. K. wojska polskie, za którą to działalność bracia Lutosławscy zostali rozstrzelani przez bolszewików. P. K. był jednocześnie członkiem Zjazdu Moskiewskiego w r. 1916 i należał do stronnictwa, które obecnemu P. Prezydentowi takież stanowisko społeczne przy ustalaniu tymczasowego rządu polskiego zaofiarowało. P. Prezydent wypytywał p. K. o Zjedn. Zw. Pracowników i o stosunki Banku, w którym obecnie p. K. jest zatrudniony.

### UZNANIE P. PREZYDENTA DLA POLICJI PAŃSTWOWEJ.

W porozumieniu z prasą miejscową zwrócił się p. Pałędzki do adjutanta P. Prezydenta p. płk. Załuskiego z nast. zapytaniem:

„Może Pan Pułkownik wyrazić opinję P. Prezydenta oraz własną o wrażeniach, które Pan Prezydent z otoczeniem odniósł z pobytu w Grudziądzu? Czy władze starające się o ład i porządek w czasie pobytu P. Prezydenta spełniły swój obowiązek?"

Płk. Załuski odpowiedział:

„Pan Prezydent osobiście wraz z otoczeniem odniósł bardzo sympatyczne wrażenia z pobytu Swego w Grudziądzu. Przyjęcie Głowy Państwa w mieście, stanowiącem dawniej gniazdo zacietrzewiałości pruskiej, uczyniło tak na P. Prezydencie jak też na Jego otoczeniu b. sympatyczne wrażenia. Policja Państwowa, pełniąca służbę w mieście jak i też w powiecie, spełniła swój obowiązek w zupełności. Ład i porządek utrzymywany wszędzie przez tut. organa policyjne zaskarbił sobie uznanie P. Prezydenta".

W późniejszej krótkiej rozmowie z P. Prezydentem w ogrodzie „Tivoli" z p. Pałędzkim P. Prezydent potwierdził powyższe słowa.

Z naszej strony należy zaznaczyć, że faktycznie policja na każdym kroku starała się o utrzymanie porządku i dopełniła swego celu. Sprężyste i taktowne postępowanie Policji uczyniło również na publiczności sympatyczne wrażenie.

(Jest to zasługa pp. Kdta Haara, Dobrochlopa oraz Kausa a na powiecie p. kdta Frąckowiaka. Red).

O godzinie 11 z minutami odjechał Pan Prezydent w otoczeniu świty i przedstawicieli władz miejskich na kolej, skąd żegnany przez zebrane tłumy publiczności odjechał do Warszawy.

Powóz, który przewoził dostojnego gościa stawił do dyspozycji pan Pardon, współwłaściciel firmy „Pardon i Kurzawa".

Powóz jak i cała obsługa czyniła dobre wrażenie, co przyznawali członkowie świty Pana Prezydenta.

---

# Pan Prezydent Rzeczypospolitej w powiecie grudziądzkim.

Punktualnie o godz. 12,30 według zapowiedzianego programu rozpoczął się objazd po powiecie. Wszędzie nad drogami bramy powitalne z napisami serdecznego powitania Dostojnego Gościa.

### W Okoninie.

Samochody zatrzymują się w Okoninie. Proboszcz miejscowy ks. Firyn wita krótkiem przemówieniem Pana Prezydenta i daje wyraz serdecznej radości, że pierwszy prezydent Wolnej i Niepodległej Polski zwiedza tę ziemię.

### W Radzynie.

Przed miastem koło dworca oczekuje Pana Prezydenta bandera konna pod komendą pułkownika Simonsa. Bandera eskortuje dostojnych gości do zamku pokrzyżackiego. W otoczeniu Rady Miejskiej wita pan burmistrz Kirstein P. Prezydenta następującemi słowy:

Najdostojniejszy Panie Prezydencie Rzp.

Przybywasz Dostojny Panie do grodu i siedziby dawniejszych starostów polskich. Król Zygmunt August później król Zygmunt III. dyktowali tu krzyżakom warunki pokoju. Wieki minęły, gdzie dostojnicy nasi swój naród odwiedzali.

Ty, Dostojny Panie kroczysz śladami naszych pradziadów i Dostojników,

Gród ten wpadł w niewolę naszych nieprzyjaciół. Opatrzność Boska pozwala nam odddychać dziś duchem polskim. Polski duch żył i nie umarł. „Jeszcze Polska nie zginęła" przechodziło z pokolenia na pokolenie. Dziś kiedy jesteśmy wolni, dziś kiedy jesteśmy narodem wolnym a Ty Dostojny Panie raczyłeś zawitać do naszego grodu, wierzaj nam, że dzień to historyczny dla nas i przysięgamy Ci wierność i pewność.

Przepojeni miłością dla Matki Ojczyzny i dla Ciebie Dostojny Panie jako ojca naszego, składamy Ci hołd, wznosząc okrzyk: „Niechaj żyje Pan Prezydent Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej!"

Po przywitaniu przez p. burmistrza zdają raport komendanci bractwa strzeleckiego i b. wojaków. Wszyscy udają się teraz na zamek, gdzie szczegółowych objaśnień udziela znakomity znawca historji pomorskiej ks. proboszcz Mańkowski. Bukiet kwiatów wręcza p. Prezydentowi p. burmistrzowa Kirszteinowa jako też reprodukcję olejną starożytnego zamku krzyżackiego, według pierwotnego wyglądu (wykonał malarz Burza z Grudziądza.)

Z zamku pochód przez miasto wśród szpaleru dziatwy i ludności do kościoła. Pierwszy przemawia tu senjor nauczycielstwa p. Krause a córeczka państwa Rejmanów wręcza bukiet. Następnie przemawia ks. prob. Wojciechowski. W kościele uroczyste Te Deum. Następnie ks. proboszcz pokazuje kościół i objaśnia starożytne pamiątki i zabytki.

### W Grucie.

Gruta, wieś na drodze Radzyn—Łasin, przybrała się odświętnie. Szpaler dzieci z chorągiewkami! Bramy powitalne. Niemilknące okrzyki dziatwy i ludności. Widać, że nauczyciele pp. Kaczmarek i Poćwiardowski wiele zadali sobie trudu, by dziatwa nasza pokazała p. Prezydentowi jak myśl miłości Ojczyzny i hołdu dla Jej Reprezentanta przejmuje młode serca. I tu wita p. prezydenta miejscowy ks. proboszcz Hellwig w asyście ks. wikarjusza Mańkowskiego.

### W Słupie.

Orszak zbaczą z szosy Radzyńsko-Łasińskiej do Słupi, gdzie na podwórzu gospodarstwa p. Sadowskiego wita p. prezydenta chlebem i solą pani domu. Poprzednio zwiedził p. prezydent gospodarstwo i z uznaniem przyjął udzielane mu objaśnienia. Stary pan Sadowski dumny być może z plonu swej pracy i zabiegów. Poprzednio pod batutą nauczyciela miejskiego zaśpiewał chór dzieci szkolnych kilku pieśni, a na specjalne życzenie P. Prezydenta zwrotkę „Roty". Wnuczka pp. Sadowskich wręcza p. Prezydentowi bukiecik i ślicznym, gładkim wierszykiem wita Dostojnego Gościa. Państwo Sadowscy podejmują następnie wszystkich staropolską gościnnością. Po krótkim pobycie idzie dalsza podróż

### do Łasina.

Z wszystkich dotąd zwiedzanych miejscowości Łasin zdaje się, zdobywa pod względem dekoracji i upiększenia miasta, pierwszeństwo. Tu przemawia pierwszy w otoczeniu Rady Miejskiej pan burmistrz Tomczyński. Wita p. Prezydenta w murach miasta i następnie przedstawia Mu reprezentantów Rady Miejskiej i Obywatelstwa. Piękny bukiecik wręcza jedna z pań. Chór dzieci popisuje się wzorowem odśpiewaniem piosenek. Przez

szpaler dzieci, obywatelstwa, straży ogniowej bractwa Strzeleckiego, Straży Celnej, b. Wojaków i Inwalidów udaje się p. Prezydent do starego farnego kościoła gdzie wita go w otoczeniu duchowieństwa staruszek ks. radca Krajewski. Po modłach kościelnych wraca Pan Prezydent piechotą przez miasto do ratusza. Gromkie nieustające okrzyki świadczą o entuzjazmie ludności.

### W ROGÓŹNIE.

Przedostatni etap objazdu po powiecie — Rogóźno. Tu wita Pana Prezydenta przemówieniem, przedstawiającem trudne położenie ziemian, pan radca Stąszkiewicz z Zawdy, a kwiaty wręcza pani Chełmicka z Szczepanowa. Goście udają sie do ogrodu zamkowego,

**Pan starosta Ossowski przemawia:**

Najdostojniejszy Panie Prezydencie!

Gdy w maju rb. z Belwederu Warszawy przywiozłem radosną wieść, że Najwyższy Dostojnik Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej raczył łaskawie przyjąć zaproszenie ludności polskiej tutejszego powiatu i że przybędzie do nas w dniu dzisiejszym, aby nas poznać, z nami się zetknąć i przekonać się naocznie nietylko o naszym stanie ekonomicznym, lecz czy wypełniamy także należycie posłannictwo tutaj na skrajnej rubieży zachodniej naszej Ojczyzny, zapanowała ogólnie prawdziwa, niekłamana serdeczna radość i wdzięczność przepełniona miłością ku Twej osobie. Wszystkie miasteczka, wioski i sioła przywdziały szaty odświętne, aby godnie uczcić w Tobie, Najwyższy Dostojniku, Majestat Rzeczypospolitej, a ludność tłumnie się zbiera wszędzie około Twej Osoby, aby zamanifestować swe uczucia patrjotyczne i zadokumentować dobitnie swą polskość, a Twój dzisiejszy pobyt wśród nas uważamy jako wielkie święto narodowe, niezatarte w kartach historji powiatu grudziądzkiego.

Poznałeś teraz Najdostojniejszy Panie Prezydencie, nasze rolnictwo, przemysł, handel i rzemiosło, nasze drogie kościoły ze swemi zabytkami cennemi, które wszystkie burze historyczne przetrwały aż do powrotu ostatecznego na łono swej Matki Polski, przechowując swe skarby, a przynosząc nam rozbitkom jedyne ukojenie w czasach niedoli i niewoli. Z nich czerpaliśmy otuchę i wiarę w przyszłość, wiarę w zmartwychwstanie nasze, korząc się u stóp Najwyższego i Jego Boga Rodzicy.

Poznałeś również Najdostojniejszy Panie ruiny pokrzyżackie, na jednej z których obecnie stoisz, ongiś zamki dumnych konturów niemieckich, a na których mieści się dzisiaj polski państwowy majątek ziemski pod państwowym zarządem, widomy znak sprawiedliwości Bożej i kary za zachłanność obcych najeźdźców.

Cenne to i dla nas Polaków pamiątki, bo przypominają nam rok 1410, rozbicie w puch potęgę krzyżacką przez możne zjednoczone hufce polskie pod Grunwaldem, a cenne tem więcej, bo tu zwłaszcza na Pomorzu nakazują nam czujność, zespolenie się w każdym kierunku, na każdem polu pracy, organizowanie się wszystkich w karnym szyku pod jednym znakiem narodowym „Białego Orła".

Jako rodowity Pomorzanin i pierwszy urzędnik państwowy oraz samorządowy tutejszego powiatu czuję się upoważniony w imieniu całej tutejszej ludności zapewnić Cię, Najdostojniejszy Panie, że my Pomorzanie zrozumieliśmy nasze posłannictwo w całej pełni, stoimy twardzo przy sztandarze narodowym, wiara, Ojczyzna, praca i czyn jest naszem hasłem, przy nim wiernie stoimy i stać zawsze będziemy.

Przyrzekamy również, że młot i pług tutaj nie ustanie, tylko zawsze skrzętnie ruszać się będzie ku chwale i potędze Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej, ślubujemy uroczyście, że do ostatniej kropli krwi będziemy wiernymi strażnikami największego skarbu Polski, tej naszej cudnej, pięknej modrej Wisły, której korytem przez nasze Pomorze tak wielkie bogactwa Polski płynąć mają do morza i głosić Jej potęgę i chwałę.

Tak nam dopomóż Bóg!

Najjaśniejsza Rzeczypospolita Polska i Jej Najwyższy Dostojnik Pan Prezydent Stanisław Wojciechowski niech żyje!

### W M. TARPNIE.

Na wstępie P. Prezydent informował się o warunkach budowy nowego kościoła. Wogóle sprawa nowego kościoła bardzo interesowała Pana Prezydenta.

U bram kościelnych witał dostojnego gościa ks. prob. Biernck, oprowadzając później przybyłych po kościele.

Następnie odśpiewano „Boże coś Polskę" i obecni opuścili świątynię.

Poczem przemawiał wójt miejscowy p. Bona, zaznaczając radość gminy z powodu przybycia najwyższego dostojnika Rzeczypospolitej.

# Posiedzenie Sejmu.

**Warszawa**, 24. 6. (PAT.) Na dzisiejszem posiedzeniu rozwinęła się dyskusja nad budżetem Ministerstwa Skarbu. Zabierali głos posłowie: Rozmarin (kl. żyd.), który wskazał na przesilenie gospodarcze, oraz na niedomagania naszego aparatu skarbowego, pos. Byrka (Piast), który polemizował z referentem w sprawie polityki personalnej naszego ministerstwa Skarbu, przyczem szczególnie zajął się sprawą kredytów, Toczek (P. S. L.), który wskazał na przeciążenie podatkami chłopów, oraz przytoczył szereg przykładów, ilustrujących niedomagania naszego aparatu skarbowego, oraz Kucharski (Z. L. N.), który zanalizował bilans z ubiegłych 5 miesięcy. Następnie przemawiali pos. Chądzyński wypowiadając się katecorycznie przeciwko jakiemukolwiek podwyższeniu podatków pośrednich i zmniejszaniu emerytur, pos. Smoła (Wyzw.), pos. Pączek (P. P. S.) oraz pos. Sergjusz Kozicki (Ukrainiec). Przemawiał ponadto pos. Michalski (Chrześc. Nar.), który na podstawie inkasowanych wpływów i wydatków w miesiącach ubiegłych podkreślił konieczność ścisłego zastosowania się do preliminarza budżetowego. Tenże mówca w związku z przesileniem gospodarczem jako najważniejszy postulat wysunął opracowanie planu gospodarczego i zaciągnięcie jaknajrychlej jaknajwiększej pożyczki zagranicznej.

W dyskusji zabrał również głos p. wiceminister skarbu Klarner, który odparł zarzuty, wysunięte przez poszczególnych mówców w toku obrad, a w szczególności oświadczył, że niema mowy o tem, aby emerytów i inwalidów mogła spotkać jakakolwiek krzywda. Sprawa stopy dyskontowej stosowanej przez Bank Polski winna być poruszona przez sfery gospodarcze na Radzie Banku, gdyż Bank jest instytucją o charakterze spółki akcyjnej prywatnej. Co do kredytów, udzielanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego p. wiceminister zauważył, że Bank ten został powołany do życia przedewszystkiem dla potrzeb rządowych i samorządowych, a dopiero na dalszym planie stoją inne czynności Banku. Obecnie Bank ten otrzymał dość poważne sumy na akcję kredytową. Co do niedomagań naszego systemu skarbowego, p. wiceminister podkreślił, że w roku bieżącym widoczny jest znaczny postęp w pracach departamentu budżetowego i wkrótce niewątpliwie nasze przepisy podatkowe zostaną poddane rewizji i uproszczone.

Po przemówieniu referenta poseł Łypacewicz (Wyzw.), który zajął stanowisko w związku z wysuniętymi wnioskami oraz odpierał zarzuty głosowanie nad budżetem Ministerstwa Skarbu, jak również Ministerstwa Spraw. Wewn. zostało odroczone do następnego posiedzenia, które wyznaczono na jutro na godz. 10 rano.

# We Włoszech wracają stosunki normalne.

**Mussolini wzywa kraj do spokoju. — Charakterystyczny list Serati'ego. —**

**Rzym**, 24. 6. (PAT). Na dzisiejszem posiedzeniu senatu Mussolini wyraził ubolewanie z powodu popełnienia zbrodni. Zbrodnię tę potępia zarówno rząd, jak i faszyzm. Następnie premjer streścił starania rządu, mające na celu wykrycie zabójców, podkreślając, że w ciągu 24 godzin po doniesieniu o zniknięciu Matteotti'ego aresztowano głównych podejrzanych i że się niema, ani nie będzie się miało żadnych względów na wysokie, czy niskie stanowisko winnych. Sprawiedliwości stanie się zadość. Następnie Mussolini podkreślił, że w ostatnich dniach ukazały się w całej Europie prądy któreby można nazwać lewicowemi, skierowane przeciwko faszyzmowi i rządowi włoskiemu, który to rząd czyni się odpowiedzialnym za fakt nierozważnego i potępienia godnego terroru. Specjalną zwraca uwagę fakt, że zagranica, która wyzyskuje ten krwawy epizod, zapomina o rzeczywistym terrorze, który jest stosowany w rozmaitych krajach Europy. Następnie premjer przytacza artykuł byłego dyrekotra „Avanti" Serati'ego, który ukazał się w moskiewskiej „Prawdzie", nawołujący do krwawego odwetu proletarjatu oraz przypomina krwawe wystąpienia komunistów przeciwko faszyzmowi. Następnie premjer podkreśla poprawne stanowisko zagranicznych parlamentów i rządów w stosunku do rządu włoskiego w związku z zabójstwem Matteotti'ego, dalej mówiąc o ministerstwie spraw wewn., przeciwko któremu zwracano się z zarzutami podkreśla, że szefowie tego urzędu są bez zarzutu. Jestem przekonany, że zarządzenia przeszłe i przyszłe — kończył Mussolini — umożliwią w tem ministerstwie przywrócenie stosunków normalnych.

**Rzym**, 24. 6. (PAT). Punkt ciężkości konsekwencji zbrodni dokonanej na osobie Matteotti'ego przesuwa się na teren polityczny. W mowie, która ma wygłosić dziś w senacie Mussolini, wezwie cały kraj do spokoju, wskazując na tendencje zmierzające do oparcia rządu na osobistościach, cieszących się moralnem zaufaniem narodu. W Bolonji i kilku innych mniejszych miejscowościach odbyły się manifestacje faszystów w czasie których wyrażono bezwzględne zaufanie dla Mussoliniego, domagając się jednakże rewizji stosunków, panujących w stronnictwie. Rozgoryczenie i wrzenie w kołach faszystowskich trwa nadal. Przedstawiciele poszczególnych kierunków faszystowskich stawiają sobie nawzajem szereg zarzutów.

# Ze spraw niemieckich.

**Kwestja traktatu z Litwą i Estonją. — Nowy prezes min. bawarskich. — Ostre wystąpienie komunistów i nacjonalistów w parlamencie. — Noty Francji i Anglji.**

**Berlin**, 24. 6. (PAT.) Reichstag postanowił odesłać sprawę traktatu z Litwą i Estonją do komisji spraw zagr. Umowę polsko-niemiecką w sprawie pogranicza górnośląskiego reichstag przyjął w drugiem i trzeciem czytaniu.

**Berlin**, 24. 6. (PAT.) Prezesem ministrów bawarskiej mianowany został przywódca partji ludowej Held

**Berlin** 24. 6. (PAT.) Podczas dzisiejszych obrad w parlamencie Rzeszy doszło do ekscesów z powodu wystąpienia komunistów i nacjonalistów niemieckich.

**Berlin**, 24, 6. (PAT.) Po dłuższej przerwie zbierze się dziś popołudniu parlament niemiecki. Na porządku dziennym znajduje się m. i. umowa polsko-niemiecka w sprawie górnośląskiego okręgu granicznego.

**Berlin**, 24. 6. (PAT.) Dziś w godzinach popołudniowych ambasador angielski lord Dabernoon oraz francuski charge d'affaires Saint Quentin wręczyli ministrowi spraw zagr. Stresemannowi notę swoich rządów w sprawie kontroli wojskowej w Niemczech. Nota ostatecznie ustalona została podczas ostatniej rozmowy Herriota z Mac Donaldem i podkreślą powtórnie konieczność przeprowadzenia w Niemczech ostatecznej inspekcji wojskowej przez organ komisji kontrolnej, poczem kontrola będzie oddaną w ręce Ligi Narodów

**Wiedeń**, 24. 6 (PAT.) „N. Fr. Presse" donosi z Berlina: W kołach parlamentarnych słychać, że gabinet niemiecki zdecydowany jest zgodzić się na żądaną przez ententę ogólną kontrolę. Rząd niemiecki chce przez to pokazać, że niema nic do ukrywania.

# Z Anglji.

**Pod znakiem międzynarodowej konferencji. — Stany Zjedn. wezmą udział w konferencji międzysojuszniczej. — Kto weźmie w niej udział? — Rozbrojenie Niemiec jest konieczne. — Echa konferencji z Herriotem.**

**Londyn**, 24. 6, (PAT-P. R. Reuter donosi, że rząd Stanów Zjedn. chociaż niema zamiaru uczestniczyć oficjalnie w konferencji londyńskiej, jednakże wyśle swego przedstawiciela po poinformowanie się co do głównych zadań konferencji

**Londyn**, 24. 6. (PAT-P. R.) W tutejszych sferach miarodajnych panuje przekonanie, że międzynarodowa konferencja rozpocznie się dnia 16 lipca. Włochy i Belgja zostały powiadomione o terminie konferencji. Co do udziału Japonji to jak informuje prasa, udział jej uzależniać się będzie od biegu omawianych na konferencji spraw. Podobne stanowisko zajmują Stany Zjedn. Początkowym tematem obrad konferencji będą według zapewnień Mac Donalda kwestje, związane z wprowadzeniem w życie planu Davesa. Niemcy zostaną również zaproszone do wzięcia udziału w konferencji w celu ostatecznego ustalenia sposobów wprowadzenia w życie planu Davesa.

**Londyn**, 24. 6. (PAT). Odpowiadając w izbie gmin na zapytanie, oświadczył Mac Donald, że dominja wezmą udział w projektowanej konferencji międzynarodowej, Kwestja zaproszenia Niemiec na tę konferencię nie była poruszana w czasie pobytu Herriota w Londynie.

**Londyn**, 24. 6. (PAT). W izbie gmin oświadczył Mac Donald, że rozbrojenie Niemiec zgodnie z traktatem wersalskim jest wstępnym warunkiem ograniczenia zbrojeń innych narodów. Premjer dodał również, że nie omawiał z Herriotem sprawy zaproszenia Niemiec do udziału w późniejszej konferencji państw sojuszniczych.

**Londyn**, 24. 6. (PAT) W uzupełnieniu wiadomości o oświadczeniu Mac Donalda w izbie gmin na temat konferencji z Herriotem, podają, że premjer angielski podkreślił, iż przedyskutowanie przez wszystkich sprzymierzeńców sprawy wprowadzenie w życie planu Davesa, będzie najlepszym sposobem skłonienia Niemiec do dobrowolnego przyjęcia zobowiązań wypływających ze sprawozdania rzeczoznawców, które to zobowiązania odbiegają nieco od zobowiązań traktatu wersalskiego. Skoro tylko plan Davesa będzie wykonany, rozpocznie się z Francją nowa rozmowa, która zdaniem Mac Donalda doprowadzi do uregulowania innych spornych dotychczas kwestji między Francją a Anglią, a m. i. sprawy długów, której — dodał premjer angielski — nie można mieszać ze sprawą wykonania planów rzeczoznawców.

**Zdetronizowany król grecki chce zostać kupcem.**

**Paryż**, 24. 6. (PAT). Zdetronizowany król grecki stara się o uzyskanie zajęcia we francuskim świecie handlowym.

**Z konferencyi Herriota.**

**Londyn**. 24. 6, (PAT). „Morning Post" donosi, że Herriot przyjął dnia 20 bm. Rakowskiego.

# Telegramy.

### ZE SPRAW GDAŃSKICH.

**Gdańsk**, 24, 6. (PAT.) Utworzenie rządu gdańskiego doznało nowej zwłoki, mianowicie w rezultacie pertraktacji partji środka oddano do załatwienia sprawę utworzenia nowego senatu, aż do zakończenia prac komisji konstytucyjnej — Volkstagowi. Plenum Volkstagu ma być zwołane na piątek bieżącego tygodnia.

**Gdańsk**, 24. 6. (PAT.) Według „Danziger Ztg.", najbliższe posiedzenie sejmu gdańskiego odbędzie się w piątek.

**Rolnicy duńscy w Poznaniu.**

**Poznań**. 24. 6. (PAT). Dziś rano przybyła tu wycieczka rolników duńskich.

**Na Litwie utworzył się rząd antydemokratyczny.**

**Kowno**, 24. 6. (PAT). Podczas dyskusji nad deklaracją rządową w sejmie kowieńskim poseł Grinius (ludowiec) zaznaczył, że rząd zapewnia o swoim zamiarze rozstrzygnięcia zatargu na drodze pokojowej, lecz wątpliwem jest, czy potrafi on tego dokonać, będąc rządem antydemokratycznym. Zapowiedź zrealizowania pożyczki angielskiej mówca uważa za kpiny. Tracąc teraz Anglię, staje się Litwa zupełnie izolowaną. Wreszcie nowy gabinet zdaniem Griniusa nie będzie w stanie doprowadzić do rozstrzygnięcia sprawy wileńskiej.

# Znowu kradzież w Państwowych Zakładach Graficznych.

(Telegr. włas.)

Kraókw, 24 czerwca.

Jedno z pism krakowskich podaje skandaliczne rewelacje o nowych kradzieżach w Państw. Zakładach Graficznych.

Oto bowiem dokonana została nowa wielka kradzież. Dnia 30 maja min. skarbu zamówiło w drukarni zakładów graficznych większą ilość marek stemplowanych po trzy złote. Odpowiednie materjały i papier, zaopatrzony znakami wodnymi. w ilości 13 000 arkuszy wydały składy państwowe drukarni zakładów graficznych, która też niebawem przystapiła do pracy.

Po wydrukowaniu okazał się jednak brak 100 arkuszy, wartości 120 000 złotych. Kierownik zakładu, p. Antoni Świątecki nie spieszył się z odpowiednim raportem o dokonaniu kradzieży, lecz sam chciał sprawę zatuszować. Wydał więc najspokojniej w świecie polecenie, ażeby składy wydały dodatkowo 100 arkuszy papieru bez pisemnego zapotrzebowania. Składy państwowe odmówiły jednak wydania papierów bez pisemnego potwierdzenia. wobec czego p. Świątecki wydał polecenie wystosowania pisemnego zapotrzebowania i papier ten podpisał.

Tu jednak sprawa wyszła na jaw.

Delegat min. skarbu przy zakładach graficznych założył przeciwko temu veto, rozporządzenie p. Świąteckiego o zapotrzebowanie tego papieru anulował i o całej sprawie złożył raport w min. skarbu. Obecnie w sprawie tej prowadzi się energiczne śledztwo.

W każdym razie dość już tego igrania z opinją publiczną.

Mamy prawo żądać i żądamy jaknajkategoryczniej, aby odpowiednie czynniki zajęły się uregulowaniem tej sprawy.

---

**Lokaut na G. Śląsku niemieckim.**

**Prinkanau**, 24. 6. (PAT). Związek Górnośląskich przemysłowców zarządził dziś o godz. 12 lokaut, ponieważ pracodawcy nie uzyskali zatwierdzenia obniżki płac robotniczych Lokautem tym objętych jest przeszło 10 000 robotników.

**Goście bałtyccy w Londynie.**

**Londyn**, 24. 6. (PAT-PR). Przybyli tu w liczbie 7 przedstawiciele parlamentu łotewskiego, estońskiego i litewskiego. Goście bałtyccy oddają tym sposobem wizytę, jaką w swoim czasie w stolicach tych krajów złożyli członkowie parlamentu angielskiego. M. i. wśród gości bałtyckich znajdują się Majerowicz ekspremjer łotewski i Ku-kuk estoński minister handlu

**Herriot zatrzymał się w Ostendzie.**

**Ostenda**, 24. 6. (PAT). Przybył tu w drodze do Brukseli premjer francuski. Zapytany przez dziennikarzy, czy prawdziwą jest wiadomość, że Anglja żądała ewakuacji zagłębia Ruhry, uzależniając od tego dalsze prowadzenie rozmowy, Herriot odpowiedział wolno i dobitnie: Anglja nie zażądała żadnych ofiar. Kolegom belgijskim powiem szczerze i lojalnie nic nie ukrywając, co zrobiłem w Anglji.

**Ze stosunków dyplomatycznych polsko - francuskich.**

**Paryż**, 24. 6. (PAT). Zaprzeczają tu wiadomości, jakoby szef misji wojskowej w Polsce generał Dupont miał objąć po obecnym ministrze wojny generale Nollet stanowisko przewodniczącego międzysojuszniczej komisji kontrolnej. Cenne usługi, jakie oddaje Polsce generał Dupont nie pozwalają na opuszczenie w najbliższej przyszłości Polski.

**Inspekcja pogranicza polsko - litewskiego.**

**Wilno**, 24. 6, (PAT). W dniu 20 czerwca rb. delegat rządu p. Roman dokonał inspekcji pogranicza polsko - litewskiego na odcinku gminy mejszalgowskiej i podbrzeskiej powiatu wilejsko-trockiego. P. delegat rządu zwiedził następnie miejscowości, gdzie się znajdują posterunki policji granicznej.

**Co do konsolidacji długu Rzpltej w Ameryce.**

**Waszyngton**, 24 .6. (PAT). Departament skarbu ogłosił komunikat o otrzymaniu od posła Rzeczypospolitej p. Wróblewskiego propozycji co do konsolidacji długu Rzpltej Polskiej. Departament Skarbu nie podał żadnych szczegółów otrzymanej propozycji.

---

## Nekrologja.

# Sp. Konrad Olchowicz.

Dnia 22 czerwca o godzinie 4-ej nad ranem zmarł po krótkich cierpieniach redaktor i wydawca „Kurjera Warszawskiego" — Konrad Olchowicz, okrywając bolesnym smutkiem i żałobą rodzinę, krewnych, przyjaciół i szerokie koła znajomych.

Śp. Konrad Olchowicz ur. się w roku 1858 z ojca Aleksandra i matki Zofji z Osieckich obywateli ziemi wołyńskiej. Gimnazjum ukończył w Warszawie, poczem studjował prawo we Lwowie i Wiedniu. Przeniósłszy się do Warszawy śp. Olchowicz zajął się sprawami przemysłowemi i rozpoczął redagowanie „Gazety Rzemieślniczej" wspólnie z Aleksandrem Makowieckim. W toku swej działalności społecznej zmarły był inicjatorem, członkiem i prezesem szeregu instytucyj jak: Towarzystwa Opieki nad dziećmi, T-wa Kursów Naukowych, Hygieny Praktycznej im. Bolesława Prusa, T-wa Przyjaciół Ciechocinka i wielu innych. Podczas organizowania sądownictwa polskiego śp. Olchowicz piastował przez czas jakiś stanowisko asesora w Sądzie Apelacyjnym, następnie był prezesem sekcji mieszkaniowej w komitecie Obywatelskim m. Warszawy.

Przed objęciem stanowiska redaktora „Kur. Warszawskiego" w roku 1905 — zmarły współpracował w „Kurjerze Codziennym" jako korespondent lwowski, a w „Kurj. Warszawskim rozpoczął swą pracę dziennikarską — publicystyczną jako kierownik działu ekonomicznego tego pisma. Redagując przez szereg lat „Kur. Warszawski" śp. Konrad Olchowicz przyczynił się znacznie do jego rozwoju.

Lubiony i ceniony śwród kolegów i szerokich kół literackich, publicystycznych. artystycznych i wydawniczych — zmarły zasłużył sobie miano nestora redaktorów polskich.

Ożeniony z p. Heleną, córką Wacława Szymanowskiego, zmarły osierocił córkę i trzech synów.

---

—* **POZNAN. (Śp. Franciszek Salezy Krysiak).** Onegdaj rano o godz. 9,30 zmarł nagle na udar serca naczelnik wydziału polityczno-prasowego przy województwie poznańskiem śp. Franciszek Salezy Krysiak.

Śp. Franciszek urodził się dnia 18. 12. 1865 r. w Poznaniu. Uczęszczał do gimnazjum Marji Magdaleny. Jako publicysta był czynny od r. 1889—1918. W 1889 r. wstępuje do redakcji lińskiego".

„Dziennika Poznańskiego". W roku 1902 obejmuje redakcję „Dziennika Berlińskiego" i bierze czynny i wybitny udział w życiu Polaków na obczyźnie. W r. 1913 uchodzi przed prusactwem do Krakowa, gdzie ogłasza słynne rewelacje z dziedziny hakatystyczno-kolonizacyjnej i o Ostmarkenfereinie. W końcu r. 1918 powrócił do Poznania. Z d. 1. 4. 1919 został kierownikiem wydziału polit. prasowego przy wojew. poznańskiem. Zmarły odznaczony był krzyżem oficerskim „Polonia Restituta".

# Sprostowanie.

— **Kasa Chorych miasta Grudziądza** prosi nas o umieszczenie następującego sprostowania:

1) Nie jest prawdą twierdzenie p, Pal. tudzież bezimiennego sprawozdawcy z zebrań NPR., odbytych dnia 6 i 16 bm. jakoby Kasa Chorych miasta Grudziądza była NPRowską, natomiast prawdą jest, że na 9 delegatów do Zarządu Kasy Chorych jeden tylko delegat należy do stronnictwa NPR. a z pośród 17 urzędników i funkcjonarjuszy 3 tylko są wyznawcami ideologji NPR.

2) Nie jest prawdą, że NPR. urabia swym pupilom stanowiska w Kasie Chorych miasta Grudziądza, natomiast prawdą jest, że wspomniani 3 funkcjonarjusze przyjęci zostali przed 2 wzgl. 3 laty, kiedy przewodniczącym Zarządu Kasy był p. Nowak, reprezentant stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji i to nie dla swojego przekonania partyjnego, lecz dla osobistych kwalifikacji.

Prawdą dalej jest, że tak Zarząd jakoteż urzędnicy Kasy nie uprawiają w lokalu kasowym żadnej polityki a sprawy załatwiają nie pod kątem widzenia interesów partyjnych lecz w imię i dla dobra ubezpieczonych i instytucji.

**Zarząd Kasy Chorych miasta Grudziądza.**

# Wiadomości bieżące.

**Kalendarz:** Czwartek. Jana i Pawła mm. Wschód słoń 3.40 zachód 8.24. Wschód księżyca 12.59 zachód 2.30

*

**Okrężna wystawa obrazów plastyków otwarta jest codziennie od godz. 10 rano do 7 wieczór bez przerwy.**

—** **Teatr Miejski.** Dziś w środę wiecz. o godz. 8, 15 „URWIS" ucieszna i arcymiła komedja Katerwy z p. Kostecką w roli tytułowej. Inne role kreować będą pp. Hartmanowa, Lubicz, Lenk, Drwęski i Szczerbowski. Zniżki ważne.

We czwartek wiecz. o godz. 8. 15 przedstawienie zniżkowe przepięknego dramatu L. Staffa pt. „Południca". Utwór ten cieszy się niebywałem powodzeniem dzięki świetnej grze artystów z pp. Norwidówną, Weissową, Lisicką, Konarskim, Stryckim, Ilcewiczem i Lenkiem na czele. Bony ważne.

**Dnia 5 lipca zapowiada dyrekcja koncert wszechświatowego śpiewaka Adama Didura, który występami swoimi w Metropolitan - House w Nowym Jorku ogromnem cieszył się powodzeniem.**

Bilety już do nabycia.

Sprzedaż biletów czynna w kancelarji teatru oraz w Wielkopolance.

—** **Dziś o godzinie 7 wiecz. koncert ku czci Ckopina w gimnazjum żeńskiem.**

—** **Członków biblioteki TCL.** zawiadamia się, że biblioteka będzie zamknięta celem inwentaryzacji od 2. 7. do 2. 8. br. Uprasza się wobec tego, o zwrot książek i o uiszczenie miesięcznych zaległych wpłat do wyznaczonego terminu.

—** **Wykład o ideologji w sztuce polskiej".** Z inicjatywy ks. dyr. Pełki w ubiegły poniedziałek, w państwowem seminarjum nauczycielskiem wygłosił p. Stanisław Jasiński wykład „o ideologji w sztuce polskiej" dla młodzieży szkolnej tego zakładu. Bardzo liczne grono nauczycielstwa i młodzieży z zajęciem przysłuchiwało się odczytowi, który obfitował w zajmujące tematy z życia Matejki, Grotgera i Kossaka, poruszając przytem szereg aktualnych zagadnień z dziedziny kultury artystycznej w Polsce. Uczniowie z prawdziwem zaciekawieniem wysłuchawszy tej pouczającej pogadanki, nagrodzili mówcę długotrwałymi oklaskami. Bezpośrednio po wykładzie pod kierunkiem ks. dyr. Pełki i grona nauczycieli oraz prelegenta p. Jasińskiego Seminarjum to w ilości przeszło 120 słuchaczy zwiedziło okrężną wystawę dzieł sztuki art. pl. pol. w Muzeum miejsk. gdzie wyczerpujących objaśnień udzielał jeszcze o niej prezes komitetu wykonawczego tej wystawy Red. St. Jasiński.

Pożądanem byłoby, aby korzystając z okazji tej wystawy i z pobytu Red. Jasińskiego w Grudziądzu, podobne wykłady urządzić we wszystkich tutejszych szkołach średnich, począwszy od kl. V do VIII włącznie.

—** **Wystawa prac uczniów Szkoły Budowy Maszyn.** Z okazji kończącego się roku szkolnego odbędzie się wystawa prac uczniów Szkoły Budowy Maszyn. Wystawa otwarta będzie dnia 28-go, t. j. w sobotę od 4-ej do 7-ej i dnia 29 bm., t. j. w niedzielę, od 10-ej do 1-ej. Wstęp bezpłatny.

Wszystkich interesujących się Szkołą, najuprzejmiej zaprasza. Osobnych zaproszeń nie wysyła się.

**Dyrekcja.**

—** **Egzamina wstępne do państwowej Szkoły Budowy Maszyn** odbędą się w terminie przedwakacyjnym dnia 30 czerwca, po wakacjach zaś dnia 1 września br.

**Dyrekcja.**

—** **Wpisy w państwowym seminarjum nauczycielskiem** z niemieckim i polskim językiem wykładowym (klasztorna 2) odbędzie się 30 czerwca 1 i 2 lipca. Przyjmowani będą uczennice i uczniowie katolickiego i ewangelickiego wyznania. Do wpisu powinien ojciec przynieść: 1) świadectwo urodzenia, świadectwo chrztu, 2) zaświadczenie powtórnego szczepienia ospy, 3) ostatnie świadectwo szkolne wzgl. odejścia, 4) krótki opis życia przez ucznia napisany, 5) oświadczenie ojca, że posiada polską przynależność państwową a jest narodowości niemieckiej.

Zamiejscowi uczniowie mieszkają w internacie. Przyjęcie dzieci do szkółki ćwiczeń (I klasa) odbywać się będzie 30 czerwca od 10—12 przed poł. Przedłożyć należy: świadectwo urodzenia, zaświadczenie szczepienia ospy, piśmienne świadectwo ojca, że jest on narodowości niemieckiej.

—** **Ostatnie ciągnienie „Miljonówki".** W ub. sobotę o godz. 12 w południe w Urzędzie Pożyczek Państwowych odbyło się ostatnie ciągnienie wygranych 4 proc pożyczki premjowej. Wylosowano wszystkie wygrane, jakie w myśl ustawy powinny być wylosowane w ciągu roku bieżącego.

Obecnie nasątpi konwersja obligacji na nową 5 proc. pożyczkę konwersyjną w złotych po 1 zł. za 500 marek

Wylosowano następujące numery:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **2.908.228** | **2.809.298** | **0.351.664** | **3.037.073** | **4.049.261** |
| **4.030.165** | **2.525.555** | **2.996.869** | **0.492.562** | **3.182.581** |
| **2.265.930** | **4.669.318** | **2.129.540** | **4.499.717** | **2.836.237** |
| **2.120.420** | **1.721.516.** | **3.508.820** | **4.596.222** | **2.521.676** |
| **0.347.969** | **4.316.088** | **3.574.229** | **4.521.489** | **2.460303** |
| **3.205.235** | **1.442.235** | **3.024.653.** | | |

—** **Młode życie — ofiarą samochodu.** Podajemy bliższe szczegóły o przejechaniu dziewczynki przez samochód. Przedwczoraj wieczorem około godz. 7-mej na Placu 23-go Stycznia samochód przejechał 8-letnią Wandę Sobieralską. Szofer pędzący z autem 45 klm. na godzinę — co nie jest dozwolone — widocznie nie zauważył dziecka, znajdującego się na jezdni. Dziewczę barjerą, znajdującą się na przodzie samochodu silnym impetem zostało rzucone na bruk i wpadło pod wóz, skąd je wydobyto ciężko pokaleczone na całem ciele. Istnieje obawa, — jak nas informują — że nastąpiło silne wstrząśnięcie mózgu dziecka.

Nieostrożna szybka jazda samochodów była i wczoraj tematem rozmów obywatelstwa. Mianowicie samochody, dążące z okazji pobytu P. Prezydenta Wojciechowskiego w rozmaitych kierunkach po gości pędziły, zwłaszcza na zakręcie Sienkiewicza — Plac 23 Stycznia z zawrotną szybkością. Możeby policja raczyła cokolwiek temperować szalone i życiu obywateli zagrażające jazdy gumowych jeźdźców. A dzieci na jezdni nic nie mają do szukania!

—** **Zarząd Związku Podoficerów Rezerwowych Ziem Zachodnich Rzeczypospolitej Polskiej Koła Grudziądz** przypomina raz jeszcze wszystkim członkom o odbyć się mającem nadzwyczajnem plenarnem zebraniu w czwartek dnia 26 czerwca br. w Hotelu Kellas ul. Józefa Wybickiego o godz. 7-ej wieczorem.

—** **Walne roczne zebranie Tow. Czyt. Lud.** na Grudziądz miasto i powiat odbędzie się w czwartek dn. 26 bm. o godzinie 4½ po poł. w auli gimnazjum klasycznego (przy ulicy Ogrodowej i Sienkiewicza), na które zaprasza się wszystkich członków T. C. L. i wszystkich, którym oświata ludu na sercu leżeć powinna.

Za Komitet: (—) **ks. St. Jaranowski.**

---

**Kinoteatr „Orzeł"** wyświetla od dnia 26 — 29 bm. włącznie program bezkonkurencyjny, składający się z 2-ch przepięknych obrazów. 1) „OBROŃCA LUDU". potężny dramat w 6-iu aktach osnuty na tle pozakulisowych intryg i nieporozumień na dworze królestwa Danji. W roli królowej znana nam gwiazda filmowa **Henny Porten**, oraz w roli księcia **Harry Liedtke.** — 2) Nasi oblubieńcy **Pat i Patachon** — w swej najnowszej grotesce pt. „ZAGINIONA CÓRKA" — również w 6 aktach.

Równocześnie dyrekcja kinoteatru „Orzeł" podaje do publicznej wiadomości, że dalsze i ostatnie 2 serje fascynującego obrazu „WŁADCZYNI ŚWIATA" będą wyświetlane jeszcze tylko dziś po raz ostatni tj. we środę dnia 25 bm.

Prosimy również zwrócić uwagę na dzisiejsze nasze ogłoszenie.

## Ruch towarzystw.

—(rt) **Tow. śpiewu „Lutnia".** Dzisiaj w środę o godz. 8. zebranie miesięczne w Hotelu Kellasa. ZARZĄD.

# Z Pomorza.

—** **ŚWIEKATOWO**, pow. świecki. **(Zawody strzeleckie.)** W ubiegłą niedzielę urządziło tutejsze Tow. Powstańców i Wojaków zawody strzeleckie. O godz. 2 po poł. zgromadzono się przed oberżą i wymaszerowano z muzyką do strzelnicy, którą urządzono w lesie koło nadleśnictwa Świekatówko.

Przed strzelnicą jest piękny plac do zabaw, na którym się zatrzymano. O godz. 3 rozpoczęło się strzelanie, do którego przywieziono karabiny i tarcz z Grudziądza. Z powodu pięknej pogody bawiono się na placu wesoło. Muzyka dała koncert oraz były inne niespodzianki. Publiczności przybyło z całej okolicy dużo. Przybyli także przedstawiciele Zarządu Głównego z Grudziądza oraz Okręgowego z Świecia. Po strzelaniu ogłoszono wyniki strzelania. Najlepszym strzelcem został p. A. Szczęsny, którego należycie przywitano. Potem wygłoszono kilka przemówień a okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej uroczystość zakończono i odmaszerowano z powrotem do Świekatowa, gdzie się odbyło na sali przedstawienie amatorskie. Poczem ochoczo tańczono.

Nadmienić jeszcze należy, iż była to pierwsza tego rodzaju uroczystość, która też się udała doskonale.

—** **JANIA GÓRA**, pow. świecki. **(Nieszczęśliwy wypadek).** Tutejszego obywatela p. T. spotkało w drugie święto wielkie nieszczęście. Otóż gdy jechał z dworca szosą, z tyłu biegł pełnym pędem samochód. Koń spłoszył się tak, iż. p. F. wypadł z woza na szosę i potłukł głowę. Leży on dziś ciężko chory. Samochód umknął czemprędzej.

—** **CHEŁMŻA. (Aresztowania).** W sobotę dnia 14 bm. urządził posterunek Pol. Państw. obławę na pijaków połączoną z kontrolą restauracyj, celem zbadania, czy przepisy dotyczące sprzedaży wyrobów alkoholowych w dniu zakazanym są przestrzegane. Posterunek stwierdził, że restauratorzy do przepisów ściśle się stosują. Przy powrocie napotkał w jednej z ulic trzech pijanych mężczyzn, którzy stawili silny opór i znieważyli czynnie jednego z funkcjonarjuszów policji. Napastników odprowadzono przymusowo na posterunek skąd po spisaniu protokołu, przekazano sprawę prokuraturze.

Przy patrolowaniu wiosek udało się posterunkowi przychwycić zbiegłego przed 3 miesiącami dezertera W. Odstawiono go pod eskortą do właściwego pułku.

**(Srebrne gody małżeńskie).** Srebrne gody małżeńskie obchodzili w dniu 18 i 19 czerwca państwo Kalinowscy w ulicy Chełmińskiej i państwo Makuraccy w ul. Hallera. Jubilatom serdeczne „Szczęść Boże" na dalszej drodze życia.

—** **TORUŃ. (Pogrzeb ofiar ostatniej katastrofy lotniczej).** Pogrzeb ofiar ostatniej katastrofy lotniczej odbył się dziś przed południem przy wielkim udziale osób wojskowych, delegacyj, miejscowych stowarzyszeń miasta oraz publiczności. Orszak żałobny ze zwłokami zabitych wiezionemi na miejsce wiecznego spoczynku na kadłubach samolotów, przybranych zielenią i girlandami, prowadzony przez kilku księży, kroczył z orkiestrą na czele głównemi ulicami miasta na ul. Grudziądzką. Bardzo znacza ilość wieńców przesłanych ze strony towarzyszy broni, poszczególnych dowództw i instytucyj, była niewątpliwie najlepszym dowodem oddania czci w tak tragiczny sposób poległym — ofiarom swego zawodu. Orszakowi towarzyszyło w przestworzach kilka samolotów z czarnemi flagami.

—** **STAROGARD. Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy** w Starogardzie ogłasza, iż rekrutacja robotników rolnych chcących wyjechać na pracę do Francji, odbędzie się 27-go bm. od godziny 8-mej rano w tutejszym urzędzie.

**Piorun zabił** zajętego kopaniem torfu 15-letniego Maksymiljana Uchowskiego w Osowie, w obecności ojca i siostry.

—** **SKÓRCZ. (Przeniesienie).** Pomorska Izba Rolnicza przeniosła p. Kiernickiego nauczyciela szkoły rolniczej ze Skórcza na takie samo stanowisko do Chojnic. Ta wiadomość wzbudziła żal u wszystkich bliżej z nim obcujących, a zwłaszcza u uczniów, gdyż cieszył się on bardzo wielką sympatją tak uczniów, jak też ich rodziców. To też życzą p. Kiernieckiemu wszystkiego najlepszego na przyszłość i dobrej tak skutecznej pracy jak dotychczas.

—** **KARTUZY. (Niedola żebraka).** W lesie pod Kosowem znaleziono wycieńczonego z sił 65-letniego żebraka Antoniego Potrykusa, który w drodze do szpitala zmarł. Jak widać, nawet żebrakom daje się we znaki przesilenie gospodarcze.

**(Utonięcie).** W Grobowie utonęli 10 i 12 letni synowie p. Reitera. Przypuszczają, że pasąc bydło na bagniskach jeden z nich wpadł do wody, drugi zaś chcąc go ratować pospieszył mu z pomocą, przyczem obaj utonęli.

—** **WEJHEROWO. (Zebranie Towarzystwa Kupców Samodzielnych).** Zebranie Towarzystwa Kupców Samodzielnych odbyło się dnia 20. 6. br. pod przewodnictwem prezesa p. Michalskiego. Po zagajeniu zebrania i powitaniu kierownika Centrali p. Kolasińskiego, przewodniczący udzielił głosu p. Kolasińskiemu, który zdał obszerne sprawozdanie z działalności Centrali zapoznając zebranych z uzyskanemi ulgami przy płaceniu podatków.

W nader ożywionej dyskusji poruszono cały szereg spraw oraz przedstawiono kierownikowi Centrali skargi na Urząd Skarbowy. P. Kolasiński przyrzekł w tej sprawie interwenjować w Izbie Skarbowej. Na wszystkie zapytania w sprawach podatkowych, kierownik Centrali dał wyczerpujące odpowiedzi, poczem przystąpiono do omówienia sprawy ogólno-kupieckiego Zjazdu. Pan Kolasiński zakomunikował zebranym uchwałę Zarządu Głównego Związku, że doroczny Zjazd ogólno-kupiecki w roku bieżącym odbyć się ma w Wejherowie. Po dyskusji nad tem punktem postanowiono, że prezes p. Michalski pojedzie na najbliższe posiedzenie Zarządu Głównego celem bliższego omówienia i podziału prac organizacyjnych.

—** **PUCK. (Agitatorzy socjalistycznego „Ogniska").** Na walnem zebraniu pow. Koła Stow. Chrz. Nar. Nauczycieli przedstawiono sprawę agitacji za „Ogniskiem" socjalistycznem w powiecie. Agitatorami są dwaj młodzi nauczyciele, zaledwie przed paru miesiącami po ukończeniu seminarjum nauczycielskiego będący, a do znaju, oczywiście poparcia wydatnego socjalisty posła Smulkowskiego, wiceprezesa towarzystwa tego.

—** **PUCK. (Zebranie Towarzystwa Kupców Samodzielnych).** Zebranie Towarzystwa Kupców Samodzielnych odbyło się dnia 21 bm. pod przewodnictwem p. prezesa Miotka. Po zagajeniu zebrania zabrał głos p. Kolasiński, kierownik Centrali Zw. Tow. Kupieckich, który wygłosił referat „Organizacja kupiectwa w Polsce przed i po wojnie". Po dyskusji nad referatem i omówieniu całego szeregu spraw podatkowych i wniesieniu całego szeregu skarg na niesłuszne wymiary podatkowe, w których to sprawie p. Kolasiński przyrzekł interwenjować u władz miarodajnych, p. prezes zamknął posiedzenie hasłem „Cześć Kupiectwu!"

# Z całej Polski.

—* **BYDGOSZCZ. (Pożar wskutek wybuchu dynamitu).** W Osowej Górze w czwartek wieczorem skutkiem wybuchu dynamitu zapaliła się łąka i szopa. Szkody, jakie wyrządził ogień są znaczne.

—* **CZĘSTOCHOWA. (Kościół narodowy nie ma w Polsce szczęścia).** Do Częstochowy zawitał osławiony hodurowiec Huszno, ażeby zbierać owieczki do swej owczarni. Miał poparcie socjalistów, którym zależy na osłabieniu Kościoła katolickiego i narodu, myślał zatem, że pod ich patronatem robotnicy hurmem wstąpią do narodowego kościoła. Ale strasznie się przeliczył. Licznie zebrani robotnicy zaczęli energicznie protestować przeciw wywodom Huszny i radzili mu, aby w przyszłości zaniechał przyjazdów do Częstochowy, jeżeli pragnie unikać nieprzyjemności. Socjaliści, którzy robotników uspokajali, lecz podrażnili ich tem więcej jeszcze, tak, że w końcu musiała się wmieszać policja, ażeby nie doszło do rozlewu krwi.

—* **GRÓJEC. (Postrzelenie i ujęcie bandyty).** We wsi Kałach, gm. Jazgarzeje, pow. grójeckim, czterech policjantów z Nadarzyna natknęło się na poszukiwanego bandytę Ign. Madejskiego. Bandyta dał kilka strzałów do policjantów, lecz chybił. Policjanci odpowiedzieli strzałami i jeden z nich ugodził bandytę w nogę. Ranjony upadł i został pochwycony.

—* **WARSZAWA. (Tramwaj do Żyrardowa).** Pewna spółka akcyjna, która uzyskała kredyt za granicą, ma podjąć się budowy linji tramwajowej Warszawa—Żyrardów.

Ministerstwo kolei ustaliło już warunki, na zasadzie których koncesja ma być udzielona. Obecnie warunki te są uzgadniane w Ministerstwie Skarbu i Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Linja tramwajowa przebiegać będzie przez stację Pruszków i Grodzisk równolegle do linji kolejowej w odległości 2 klm. od toru.

Jednocześnie dowiadujemy się, iż jeszcze w tym roku podjęte będą roboty przy budowie sieci tramwajowej, łączącej: Dąbrowę, Sosnowiec, Będzin i Czeladź.

**(Wydobycie zwłok).** Niejaki Julian Rzeźnik, kąpiąc się w Wiśle, natrafił na głębię i utonął; zwłoki wydobyto i przesłano do prosektorjum.

**(Ofiara kąpieli).** 20-letni Ryszard Jedrzejewski, robotnik, jadąc łodzią po Wiśle przy nowobudującym się moście, celem wykąpania się, skoczył do wody w miejscu zakazanem i utonął. Zwłok dotychczas nie wydobyto.

**(Czyn godny napiętnowania).** Płynąca po Wiśle łódź, w której jechało jakichś trzech mężczyzn, uderzyła o stojącą przy brzegu krypę. Skutkiem zderzenia jeden z jadących niewiadomego nazwiska wpadł pod krypę i utonął; pozostali dwaj pozostawiwszy łódź przy brzegu, zbiegli. Pomimo natychmiastowej pomocy tonącego nie zdołano wyratować.

**(Tajemniczy zgon).** Na ul. Mirowskiej znaleziono trupa mężczyzny 43-letniego Aleksandra Białosukiewicza, zamieszkałego w przytułku przy ul. Dzikiej nr. 62. Przyczyny śmierci nie ustalono.

—* **LWÓW. (Zjazd chirurgów polskich).** W dniach 10, 11 i 12 lipca rb. odbędzie się we Lwowie zjazd chirurgów polskich. Uczestnicy korzystać będą ze zniżek kolejowych w drodze powrotnej. Umieszczeniem uczestników zajmie się komitet miejscowy (klinika chirurgiczna, ul. Pijarów 4. Gospodarz prof. Schramm), dokąd należy zwracać się o mieszkanie z podaniem ilości osób i z uwagą, czy w hotelu, czy bezpłatnie prywatnie. Tematy wykładów należy zgłaszać pod adresem: Dr. Lewenstern, Warszawa, ul. Wspólna 62 m. 4) najpóźniej do 1. 7. 24 r. z krótkiem streszczeniem pracy. Na dworcu głównym już od dnia 9. 7. stale urzędować będzie biuro informacyjne zjazdu

—* **LWÓW. (Zamach samobójczy).** Znana z niedawnej rozprawy sądowej i skargi płk. Witożeńca o oszczerstwo Izab. Motyczyńska odsiadując resztę kary, popełniła zamach samobójczy. Oświadczyła dozorcy, że jeść nie będzie, gdyż na życiu nic jej już nie zależy, poczem wyszła na ganek pierwszego piętra, przeszła przez żelazną barjerę i trzymając się sztaby żelaznej, spuściła się ostrożnie na dół, spadając z niewielkiej wysokości na podwórze. Denatka nie odniosła obrażeń niebezpiecznych, tak, że życiu jej nie grozi niebezpieczeństwo. Cały zamach na życie swoje urządziła widocznie w ten sposób, aby jak najmniej ucierpiała.

**(Odsłonięcie tablicy ku czci obrońców Lwowa.)** Gimnazjum III im. Stefana Batorego święciło w niedzielę 15 bm. uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej, którą poświęcono poległym uczniom w obronie Lwowa. Po odśpiewaniu pieśni przez chór gimnazjalny, dyr. Roszko podniósł starania Koła matek nad ufundowaniem tablicy i skreślił dzieje obrony Lwowa i udział w niej dzieci, poczem dokonał odsłonięcia tablicy, przedstawiającej Anioła Stróża w locie nad Lwowem — z boku wyryte nazwiska poległych uczniów gimn. Stefana Batorego, Tadeusza Lewenstama, Edwarda Mikołajskiego, Józefa Nędzowskiego, Tadeusza Podhrabelnego i Romana Rybińskiego.

**Przemawiali: prof. Skulski i inspektor Jakner, im. dowódcy korpusu generał Bałaban i im. uczniów Juljusz Starzyński.** Tablicę pamiątkową wykonał p. Kurczyński, podług projektu arch. Bronisława Wiktora.

—** **REWA. (Samobójstwo.)** 80-letnia Paszkowa, cierpiąca od pewnego czasu na melancholję udała się nad brzeg morski. Tam się rozebrała i weszła do wody gdzie utonęła.

—* **WILNO. (Aresztowanie żydów-komunistów).** Jak donosi „Rzeczpospolita", w związku z wykryciem organizacji komunistycznej dnia 1 maja w Kownie, dokonano przed kilku dniami u członków tej organizacji rewizji i znaleziono wiele materjału obciążającego w postaci broszur, fotografji i ulotek komunistycznych. W wyniku tych rewizji aresztowano: Icka Aronowicza, Itę Klens, Warszawską, Mowsze Szapir, Abrama Szulpina, Abrama Cukermana, Pierewoskina, Szumglewicza. Aresztowani przekazani zostali władzom sądowym.

## To i owo.

**BESTJALSTWO DZICZY NIEMIECKIEJ.**

Dzienniki paryskie donoszą z Moguncji, że 5 nacjonalistów niemieckich schwytało francuskiego inspektora służby bezpieczeństwa Munchy'ego i przywiązało go do szyn kolejowych na linji między Dortmundem a Lunon. Munchy'emu udało się dzięki nadludzkim wysiłkom uwolnić głowę i nogi z krępujących go więzów, w ten sposób, że głowa i nogi jego znalazły się pomiędzy szynami.

Pociąg pospieszny, który nadjechał niebawem, przeszedł więc ponad ciałem Munchy'ego. Robotnicy niemieccy znaleźli o świcie zemdlonego Munchy'ego, leżącego między szynami.

Sprawcy zamachu pozostawili obok ofiary dokument, noszący pieczęć organizacji nacjonalistycznej tzw. „Westfalentreubund".

**Pocieszny generał — skacze przez ognisko.**

W pobliżu Szczecina Völkische na czele z generałem Ludendorffem obchodzą pragermańskie święto lasów, które połączone jest ze skakaniem przez ognisko, płonące w lesie. Pierwszym, który przeskoczy przez ognisko, będzie generał Ludendorff, przebrany w mundur generalski. — Przy podobnych figlach pocieszny generał może z łatwością uledz poparzeniu.

**Z teki perfidji litewskiej.**

Szereg rozmów, jakie przeprowadził przedstawiciel Agencji Wschodniej zarówno z wybitnymi politykami zasiadającymi w Parlamencie, jak i członkami Ligi Praw Człowieka — pozwala stwierdzić, że głośny protest przeciwko „białemu terrorowi" w Polsce — jest wynikiem propagandy litewskiej,

**Złość hakaty przeciw gen. Sikorskiemu.**

**„Posener Tageblatt" w art. wstępnym p. t.: „Der Kriegsminister in der Rolle des Aussenministers"** (Minister Wojny w roli Ministra Spraw Zagranicznych) — omawia ostatnie przemówienie gen. Sikorskiego, zarzucając mu, iż w swem expose poruszył cały szereg momentów, dotyczących polityki zagranicznej w stosunku do Litwy i Rosji, a tem samem odegrał rolę poniekąd Ministra Spraw Zagranicznych. Szczególnie ostro „Posener Tageblatt" krytykuje ustęp mowy generała Sikorskiego o tem, że Polska nie chce być pomostem przez który Niemcy i Rosja podadzą sobie ręce. — Bardzo chętnie wierzymy „Posenerce", że pragnęłaby w miejsce gen. S. widzieć manekina — byle nie z „pikelhaubą" polską.

# Z ruchu gniazd sokolich.

**Tow. gimn. Sokół** urządza w niedzielę dnia 29 czerwca latową zabawę w ogrodzie p. Sulczyńskiego (dawniej Tenner za Wisłą). W ogrodzie koncert, gry ludowe specjalnie dla Pań i dziatwy.

By umożliwić Szan. gościom większy udział, uruchomi się statek przez Wisłę, dzięki łaskawości p. Szulca za niską opłatą. Na to zwracamy już dziś uwagę.

— **Tow. Gimn. Sokół.** Zebranie zarządu Sokoła i Komisji Zabawowej odbędzie się w czwartek 26 czerwca o godz. 8-ej w ogrodzie p. Dominikowskiego ul. Strzelecka. O liczne i punktualne przybycie prosi I wiceprezes.

# Sprawy społeczno-gospodarcze.

— **PAŃSTWOWY PODATEK PRZEMYSŁOWY.** Przeciętna wartość złotego za pierwsze półrocze br. ustalone została do wymiaru państwowego podatku przemysłowego na 1.800.000 zł. Płatnicy państwowego podatku przemysłowego nie obowiązani do co miesięcznych wpłat podatku, winni w zeznaniach o obrocie za pierwsze półrocze 1924 roku wykazać obroty w złotych, przeliczając obroty markowe na złote według ustalonej obecnie przeciętnej wartości.

—**WPŁYW PODATKÓW.** Wpływ najwyższych danin i monopoli państwowych w pierwszej dekadzie b. mies. w porównaniu z pierwszą dekadą maja nie wykazuje zmniejszenia się siły podatkowej ludności.

Wpływ z opłat stemplowych, świadczących najlepiej o tętnie życia gospodarczego wykazuje w pierwszej dekadzie czerwca pewną zwyżkę.

Podatki bezpośrednie bez cyfr podatku majątkowego dały w pierwszej dekadzie bm. o 1,2 miljony złotych więcej, niż w pierwszej dekadzie maja br. Również monopole dały więcej niż w analogicznej dekadzie maja.

Wpływ z podatków spożywczych również nie świadczy o zmniejszaniu się konsumpcji przedmiotów podatkowych: spożycie cukru zwiększyło się, spożycie zaś węgla, nafty i spirytusu spadło wprawdzie nieco ale to stale daje się obserwować w miesiącach letnich. Zniżka wpływów z podatków spożywczych nie przekracza 8 procent.

Wszystko to pozwala mieć pewność, iż wykonanie budżetu czerwcowego nastąpi w ramach preliminarza, jak to miało miejsce z budżetami poprzednich miesięcy.

— **BILANSOWANIE W ZŁOTYCH.** Rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu, dotyczące bilansowania w złotych w myśl nowego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej zastrzega, iż przeszacowanie przedmiotów majątkowych nie może przekraczać ceny nabycia względnie kosztu produkcji przeliczonego na złote. Natomiast szacowanie nieruchomości, maszyn i innych wartości poniżej wartości rynkowej lub kosztu nabycia jest dozwolone. (AW).

— **KREDYT NA DROBNYCH ROLNIKÓW.** Skarb ulokował z wolnych zapasów gotówki 4 miljony złotych na trzy miesiące w Banku Rolnym, zastrzegając sobie uzgodnienie programu użycia tych pieniędzy na pomoc dla drobnego rolnictwa.

— **MONOPOL SPIRYTUSOWY.** Jakkolwiek wydanie ustawy o monopolu spirytusowym w tej czy innej drodze nie ulega wątpliwości, dowiadujemy się, że Ministerstwo Skarbu nie przystąpiło jeszcze do tworzenia odpowiednich organów. Dopiero po wydaniu ustawy rozpoczną się prace organizacyjne, które będą trwały conajmniej rok ze względu na ogromne trudności i związane z tem koszta.


**Samotny handlowiec szuka pracy**

**Kaucja 2 miljardy.** (1068)

Tuszewska Grobla, introligatornia, dla Rudkowskiego


# Giełda pieniężna.

***Warszawa, dnia 25. 6.***

10-ta godzina przedpołudniem.

| | |
|---|---|
| Dolary Stanów Zjedn. | 5.15—5,16 złp. |
| Floreny holenderskie | 192.25 „ |
| Franki begijskie | 24,00 „ |
| Franki francuskie | 27,12 „ |
| Franki szwajcerskie | 91.10 „ |
| Funty angielskie | 22,80 „ |
| Korony austryjackie | 7,18 „ |
| Korony czeskie | 15.63 „ |
| Liry włoskie | 22.02 „ |
| Korony norwejskie | 68.62 „ |
| Korony duńskie | 85.80 „ |
| Korony szwedzkie | 136.50 „ |
| Dolary kanadyjskie | 4.90 „ |

***Gdańsk, dnia 25. 6.***

| | |
|---|---|
| Dolar | 5,78 |
| Złoty polski | 111.00 |
| Przekazy na Warszawę | 110.50 |


Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.

Redaktor odpowiedzialny: Konstanty Dąbkowski.

**KINO** # ORZEŁ **TEATR**

Grudziądz, ul. Wybickiego nr. 19.

Od dnia 26 do 29 bm. włącznie **program bezkonkurencyjny**
**w 12 aktach** — **w 12 aktach**

## I. „OBRONCA LUDU“

przepiękny dramat w 6-ciu aktach z HENNY PORTEN w głównej roli — osnuty na tle pozakulisowych intryg i nieporozumień na dworze królewskim w Danji.

## II. „PAT i PATACHON“

nasi ulubieńcy — w najnowszej swej grotesce p. t **„Zaginiona Corka“**, również w 6 ciu aktach.

Program powyższy jest faktycznie i pod gwarancją najdroższym i najpiękniejszym jaki był dotychczas przez Kinoteatr Orzeł wyświetlany, jednak pomimo wielkich kosztów nabycia tegoż

**ceny pozostaję niezmienione.**

**UWAGA!!!** **UWAGA!!!**

W niedzielę, o godz. 2-ej popołudnin

**wielkie przedstawienie dla młodzieży szkolnej i dzieci**

:—: po cenach dotychczasowych. :—: 662

# Płachty żniwne

**w różnych rozmiarach.**

poleca 527

## TOW. AKC. „JUTA“

**fabryka worków i wyrobów jutowych**

**POZNAŃ, ulica Fredry nr. 1.**

Telefon nr. 2245 i 2938. Adres telegr.: „Juta—Poznań“

## Sądowa licytacja.

**W czwartek, dnia 26 czerwca**, o godzinie 11-tej przed poł., sprzedam **w Pastwiskach**, pow. Grudziądz, **w drodze przymusowej** licytacji najwięcej dającemu: [10711

**5 krów dojnych**

**Rostkowski**, kom. sądowy.

# Mleczarnia

**z kompletnem urządzeniem maszynowem** najnowszego rodzaju natychmiast do uruchomienia w Niewałdzie, powiecie grudziądzkim obok koleji **na sprzedaż.** Produkcyjne majątki w pobliżu. Przedsiębiorstwo można powiększyć. — Oględziny każdego czasu dozwolone. — Piśmienne oferty należy skierować do podpisanego zarządcy masy upadłościowej najpóźniej do 1-go lipca 1924 r. [548

**Zarządca masy upadłościowej i tymczasowy wydział wierzycieli w sprawie upadłośc Hahn w Laskowicach**

w z. **Dr. Pruszkowski**

adwokat i notarjusz **Świecie.**

**Poszukuje się 3—4 pokojowego**

## mieszkania z kuchnią.

Łask. oferty z podan. warunków nadsyłać prosimy **do Związku Towarzystw Kupieckich** ul. Wybickiego 31. [661

## BANK LUDOWY

Tel. 421. Sp. z odpowiedzialn. nieogr. **Założony w roku 1890** Tel. 421.

**GRUDZIĄDZ, ul. Józ. Wybickiego 21.**

**Załatwia zlecenia bankowe, Przyjmuje wkładki oszczędn. i oprocentowuje wedł. umowy**

**Zakupuje i sprzedaje**

**waluty zagraniczne, złote, srebrne i papierowe.**

**Udziela pożyczek:**

**na weksle — na podkład złota i srebra i w rachunku bieżącym.**

287 A

Odpadki

# szpagatu

kupuje w mniejszych i większych ilościach

**Drukarnia Pomorska**

**Sprzedaże**

**STODOŁA**

rozebrana 11,50 m długa w dobrym stanie kompl. z deskami i wrotami natychmiast na sprzedaż

**B. Kalinowski**

Radoszki stacja powiat Brodnica. [10703

## Na sprzedaż:

**2 łóżka z materacami** [10708

**Kaiser**, Łąkowa 3.

**KOZA DOJNA**

na sprzedaż 10709

MUZEUM, Lipowa 28

## Wiatrak holenderski

**murowany, z żaluzją i różą wiatrową** (turbina kierownicza), **wał i koła żelazne, kamienie francuskie, walce itp., motor benzynowy, jedn. słow.: urządz. pierwszorzędne, 2 morgi roli budynek i chlew murow., ogród owoc., we wsi kościelnej, przy szosie niedaleko od miasta, do sprzedania.** Cena wedł. ugody. Zgł. do Głosu Pomorskiego pod nr. 10705

Stemple-Druki gust. spiesznie
**Wł. Kulerski**
Grudziądz, Pańska 10
Księgarnia
Materjały piśmienne

# Leśniczówka (Park miejski)

**W ogrodzie**

## Codziennie koncert artystyczny

**Wstęp wolny.**

O liczny udział uprasza [404

**Fr. Szmelter**, gospodarz.

# ŻURNALE AMERYKAŃSKIE

15 kout, dwukolorowy druk, opracowane przez A. Kamrowskiego, rewizora ksiąg handlowych przy Pomorsk. — — Izbie Skarbowej — —

**100 folji w mocnej oprawie**

**25.— zł.**

**Drukarnia Pomorska T. A.**

Grudziądz, Groblowa 27/29.

**PRACE**

# tokarskie i gryzarskie

**(frezarskie)**

wykonują **szybko, solidnie i tanio**

**Pomorskie Zakłady Elektryczne**

Tow. z ogr. por. 445

**Grudziądz**, ulica Spichrzowa nr. 16.

# Wpisy do Szkoły

(503)

**Gospodarczej, handlowej i przemysłowej**

**w Kościerzynie**

zaczynają się już i trwają do 30 czerwca 1924 r. Zgłoszenie: **Dyrekcja Państwowej Szkoły Przemysłu Ludowego w Kościerzynie na Pomorzu.**

**Dzielnego**

# kierownika handlowego

poszukuje poważna firma przemysłowa.

Warunki: 1. Biegłe władanie i poprawna korespondecja w języku polskim i niemieckim. 2. Buchalterja. 3. Szerokie ustosunkowanie w branży materjałów budowlanych i opałowych. 4. Pożądana kaucja.

Oferty z referencjami i życiorysem do „Głosu Pomorskiego“ pod **nr. 10683.**

# Przed wyjazdem na wywczasy i do wód

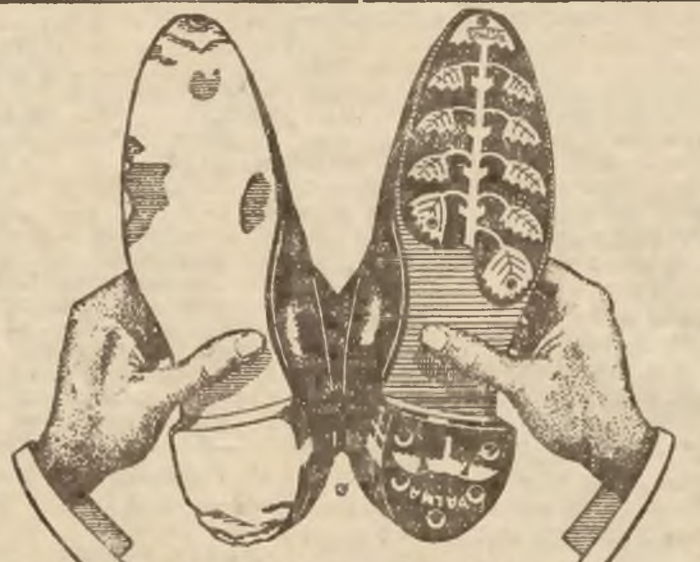
gdy mieszkania zwykle bez opieki, **koniecznością** jest **ubezpieczyć się od kradzieży z włamaniem.** Ubezpieczenie takowe oraz **od ognia, nieszczęśliwych wypadków i prawno-cywilnej odpowiedzialności** :—: przyjmuje i udziela chętnie wszelkich informacji :—:

## Poznańsko-Warszawski Bank Ubezpieczeń Sp. Akc.

**Oddział na Województ. Pomorskie: Grudziądz**

Trzeciego Maja nr. 10/11 (domy własne) — Tel. 856. [634

**Zastępcy we wszystkich miejscowościach Wojew. Pomorskiego.**



## Zważcie różnicę

(497)

pomiędzy **zelówkami skórzanemi a podeszwami i obcasami kauczukowymi Palma.** Dłuższa trwałość i większa wytrzymałość obuwia, elastyczny, przyjemny chód oraz taniość stanowią ich zalety wobec zelówek skórzanych!

**Palma Kauczuk Spółka z ogr. odp. Kraków, Grodzka 60**

(417)

**Prawdziwe garnitury marmurowe**

**Dykty klejone** 3—6 m/m grubości

**Sperówkę dęb., topolawą i furniery** z amerskiego drzewa

**Rzeźby, listwy ozdobne, matynę chemiczną i woskową**

polecają **Marschall, Philipp & Andree** G. m. b. H.

**Gdańsk**, Sammtgasse 6/8. Telefon 3583

Miłe, zajmujące i pożyteczne

# KSIĄŻKI

1. **Wielki Król**, powieść dziejowa z czasów Stefana Batorego — Aleksandry Lesniewskiej . . . . . . **1,15 złp.** (przesyłka polecona 35 gr.)
2. **Historja o Janaszu Korczaku**, — J. Ign. Kraszewskiego z czasów Jana Sobieskiego . . . . **1,15 „** (przesyłka polecona 50 gr.)
3. **Dwa Skarby**, powieść z życia Polaków w Ameryce — F. Rogali . . **0,90 „** (przesyłka polecona 50 gr.)
4. **Oblężenie twierdzy Grudziądzkiej**, powieść Bergla . . **0,20 „** (przesyłka polecona 25 gr.)
5. **Z mych wrażeń wojennych**, — Ks. prob. Łęgi . . . **0,45 „** (przesyłka polecona 28 gr.)
6. **Rachunki Rolnika-Praktyka** przez M. Pacoszyńskiego, zaprzysiężonego rewizora ksiąg, autora wielu prac rolniczo-handlowych . . **0,90 „** (przesyłka polecona 35 gr.)

Powyższe książki nabyć można bezpośrednio w wydawnictwie Drukarni Pomorskiej za poprzedniem nadesłaniem należności włącznie kosztów przesyłki poleconej wzgl. za zaliczeniem pocztowem.

## *Drukarnia Pomorska*

Tel. 50 i 51. ***Wydział Wydawniczy*** Tel. 50 i 51.

***GRUDZIĄDZ (Pom.) Groblowa 27/29***

**Posady**

Poszukuję od zaraz

## ekspedjentki

wykwalifikow. do składu rzeźnickiego. [10699

**Lipiński, Toruń** ul. Chełmińska nr. 3.

Od zaraz potrzebna

## pianistka

do Winiarni i Restauracji Plac 23 Stycznia nr. 19

## Gospodyni

(wdowa), poszukuje posady. Zgł. **Kubera**, Rzeżalniana 17, II p.

Potrzebna od zaraz

## dziewczynka

z lepszej rodziny do dzieci (2 i jeden rok)

**Ł. Majewska** Bratwin [10702 poczta Grudziądz.

**Mieszkania**

## 2-3 pokoje

na życzenie **z kuchnią**

**do wydzierżawienia**

Lipowa 41, I pr. [10707

**Pokój umeblow.** do wynajęcia [10710 Kwiatowa 7, I p. pr.

**2 umebl. pokoje** do wynajęcia [10701 ul. Nadgórna 44, prt. l.

**Poszukuje**

## składu

od zaraz lub 1 lipca rb.

**Br. Makowski** fryzjer [10712 ul. Józ. Wybickiego 44.

**Różne**

**Ostrzeżenie!**

Podaję do wiadomości, że żona moja Marja Czernecka samowolnie z dniem 22. 6 br. dom mój opuściła, wobec czego będąc z nią w procesie rozwodowym za wszelkie zaciągnięte przez nią zobowiązania zupełnie nie odpowiadam. [10700

**Emanuel Czernecki.**

## Przybłąkała

się wilczyca. Do odebrania w przeciągu 3 dni ul. Pańska nr. 8. [10706

## BECZKI

od smoły, oleju i śledzi kupuje stale po najwyższych cenach [521

**Fabryka Tektur Dachowych W. Kutowski i S-ka** Grudziądz, Ogrodowa 23.